

R O M Â N I A
CURTEA DE APEL TIMIȘOARA
SECȚIA I CIVILĂ
DOSAR NR. 1048/108/2020

Operator 2928

DECIZIA CIVILĂ nr. 108

Ședința publică din 23 iunie 2021

PREȘEDINTE: MĂDĂLINA JEBELEAN
JUDECĂTOR: ANA-MARIA NICA
GREFIER: MELINDA MACK

Pe rol se află pronunțarea asupra apelului declarat de reclamantii Roman Florica, Cuc Raluca Beatrix, Galea Ovidiu Daniel și Vidican Denisa împotriva sentinței civile nr. 290/24.11.2020, pronunțată de Tribunalul Arad în dosar nr. 1048/108/2020, în contradictoriu cu pârâțul Statul Român prin Ministerul Finanțelor, având ca obiect pretenții - acordare daune morale.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință, după care se constată că s-au depus la dosar prin registratura instanței, în ziua pronunțării, 23.06.2021, comunicate prin e-mail, concluziile scrise formulate de reclamantii apelanți Florica Roman, Raluca Beatrix Cuc, Denisa Vidican și Ovidiu Daniel Galea.

Mersul dezbatelor și concluziile pe fond au fost consemnate în încheierea de ședință din data de 16.06.2021, când pronunțarea a fost amânată pentru termenul de azi, încheiere ce face parte integrantă din prezenta hotărâre.

CURTEA

În deliberare, reține următoarele:

Prin Sentința civilă nr.290 din 24.11.2020 pronunțată în dosarul nr.1048/108/2020, Tribunalul Arad a respins acțiunea exercitată de reclamantii Roman Florica, Cuc Raluca Beatrix, Galea Ovidiu Daniel și Vidican Denisa în contradictoriu cu pârâțul Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice, având ca și obiect daune morale, fără cheltuieli de judecată.

Pentru a pronunța această soluție, tribunalul a reținut că prin cererea înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de 11.06.2020 reclamantii Roman Florica, Cuc Raluca Beatrix, Vidican Denisa și Galea Ovidiu Daniel au chemat în judecată pârâțul Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice solicitând admiterea acțiunii astfel cum a fost formulată și obligarea pârâțului la plata sumei de 50.000 euro pentru fiecare reclamant, cu titlu de daune morale, cu cheltuieli de judecată.

În motivarea cererii arată că solicită doar repararea prejudiciului moral care le-a fost cauzat, prejudiciu mult mai grav decât cel material. Arată că, judecători fiind, între anii 2013-2018 au fost suspecti, inculpați, trimiși în judecată, suspendați din funcție 600 de zile, din nou cercetați de DNA, dosarul fiind apoi clasat, pentru toți cei 4 reclamanti, în temeiul art. 16 alin. (1) lit. a) CPP, adică faptele ce le-au fost imputate nu au existat.

Precizează că și în condițiile în care pe parcursul procesului penal au achitat onorarii de avocați și alte cheltuieli ocazionate de proces, prejudiciile materiale le apreciază ca nesemnificative raportat la vătămarea vieții private, a reputației și prestigiului profesional, a independenței funcționale ca judecători și a independenței sistemului judiciar, garanție a respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor.

Consideră că Statul român prin Ministerul Finanțelor Publice are calitate procesuală pasivă în cauză. Invocă art.223 alin. 1 Cod civil, art. 94 din Legea 303/2004 și art. 1373 Cod civil. Arată că acest ultim text de lege prevede clar că angajarea răspunderii comitentului pentru prepușii săi implică doar existența unui raport de prepușenie și a unui prejudiciu cauzat de un prepus în exercitarea funcției sau atribuțiilor, încredințate de comitent, nefăcându-se nici o referire la condiția faptei ilicite ori culpei prepusului pentru angajarea răspunderii civile delictuale a comitentului.

Consideră că răspunderea comitentului este o răspundere civilă obiectivă, directă, principală și autonomă în raport cu răspunderea prepusului. În concluzie, arată că, statul prin Ministerul Finanțelor, în calitate de comitent, răspunde civil pentru orice prejudiciu cauzat de prepușii săi - procurorii, în acest caz - pentru orice vătămare cauzată de aceștia în exercitarea funcției în care statul i-a desemnat, prin urmare pârâtul are calitate procesuală pasivă în prezenta cauză.

Arată că, prin rechizitoriul din data de 20.06.2014, în dosarul nr. 37/P/2012 al DNA Serviciul Teritorial Oradea, s-a dispus trimiterea în judecată a reclamanților în calitate de judecători, după cum urmează: Florica Roman pentru comiterea infracțiunilor de trafic de influență și favorizarea făptuitorului, Cuc Raluca, Beatrix și Vidican Denisa pentru comiterea infracțiunilor de abuz în serviciu și favorizarea făptuitorului, respectiv Galea Ovidiu pentru comiterea a două infracțiuni de abuz în serviciu, două infracțiuni de fals intelectual, o infracțiune de uz de fals, o infracțiune de participatie improprie la infracțiunea de fals intelectual, o infracțiune de participatie improprie la infracțiunea de fals informatic iar urmare acestui fapt, prin Hotărârea nr. 679/30 iunie 2014, Hotărârea nr. 680/30 iunie 2014, Hotărârea nr. 681/30 iunie 2014, Hotărârea nr. 682/30 iunie 2014, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus suspendarea din funcția de judecători. Dosarul a fost înregistrat la Curtea de Apel Cluj cu nr. 854/33/2014, aceasta fiind instanța desemnată să soluționeze cauza în urma solicitării DNA - Serviciul Teritorial Oradea. Prin încheierea penală nr. 298 din 18.06.2015, în faza cererilor și excepțiilor pe cameră preliminară, judecătorul Curții de Apel Cluj a dispus excluderea unor probe, a sancționat acte de urmărire penală, a constatat neregularitatea actului de sesizare al instanței, solicitând remedierea acestor deficiențe de către DNA Serviciul Teritorial Oradea. Ulterior, prin încheierea penală nr. 333/02.11.2015 a Curții de Apel Cluj, dosarul a fost restituit la DNA Serviciul Teritorial Oradea întrucât nu au fost remediate deficiențele constatate. În urma soluționării contestațiilor formulate, Înalta Curte de Casație și Justiție a decis în mod definitiv la data de 19.02.2016, prin încheierea nr. 231/2016 pronunțată în dosar 854/33/al, restituirea cauzei la parchet. Ulterior restituirii definitive a cauzei la procuror, au fost repuși în funcția de judecător de către Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii prin Hotărârea nr. 4756 din data de 24 februarie 2016, prin care însă li s-a respins solicitarea de a fi repuși în situația anterioară în ceea ce privește vechimea în magistratură, drepturile salariale și dreptul la concediu de odihnă pentru perioada suspendării.

Ca urmare, arată că au fost nevoiți să efectueze demersuri pentru câștigarea acestor drepturi, adresându-se cu plângere prealabilă Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, iar mai apoi cu acțiune în contencios administrativ la Înalta Curte de Casație și Justiție. Prin decizia civilă nr. 2650/18.10.2016 ÎCCJ a admis contestația, Consiliul Superior al Magistraturii fiind obligat să emită o hotărâre prin care să fie repuși în situația anterioară în privința drepturilor salariale și vechimii în magistratură între data suspendării din funcție - 30 iunie 2014 - și data repunerii în funcție - 24.02.2016. După restituire dosarul a fost preluat de DNA - Serviciul Teritorial Oradea, instituție care a continuat seria abuzurilor la adresa noastră. Astfel, arată că procurorul de caz de la DNA - Structura Teritorială Oradea a continuat să instrumenteze dosarul cu încălcarea Codului de procedură penală și a considerentelor din încheierea Înaltei Curți de Casație și Justiție, ceea ce a determinat preluarea dosarului de Structura Centrală a DNA prin ordonanța din 2 iunie 2016. Prin ordonanța procurorului nr. 331/P/2016 din data de 06.04.2017 a Direcției Naționale Anticorupție - Structura Centrală, s-a dispus clasarea cauzei față de Roman Florica în baza

dispozițiilor art. 16 lit. a) CPP - fapta nu există - față de Cuc Raluca Beatrix și Vidican Denisa în baza dispozițiilor art. 16 lit. b) CPP, reținându-se faptul că nu este întrunită tipicitatea infracțiunii din perspectiva vinovăției, în condițiile în care nu rezultă de nicăieri că Cuc Raluca Beatrix și Vidican Denisa ar fi cunoscut caracterul „fals” al înscrisurilor în baza cărora au pronunțat hotărârea. Prin aceeași ordonanță s-a dispus disjungerea competenței de soluționare a cauzei în favoarea Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Oradea față de Galea Ovidiu Daniel, însăși Structura centrală a DNA confirmând că faptele pentru care a fost cercetat nu erau de competența acestui parchet. Prin ordonanța nr. 2115/C/2017 a Procurorului General al Parchetului de pe lângă ÎCCJ s-a dispus preluarea dosarului nr.171/P/2017 al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Oradea în vederea efectuării urmăririi penale de către Secția de Urmărire Penală și Criminalistică din cadrul Parchetului de pe lângă ÎCCJ la nivelul cărui dosarul a fost înregistrat sub nr. 396ZP/2017. Prin ordonanța din 07.11.2017 a Secției de Urmărire Penală și Criminalistică din cadrul Parchetului de pe lângă ÎCCJ s-a dispus clasarea cauzei față de Galea Ovidiu Daniel, în baza dispozițiilor art. 16 lit. a) CPP - fapta nu există. Arată că reclamantele Cuc Raluca Beatrix și Vidican Denisa au formulat plângere la prim procuror, iar apoi la judecătorul de cameră preliminară solicitând schimbarea temeiului de drept al soluției de clasare atacate, în cel prevăzut de art. 16 lit. a) - fapta nu există. Prin încheierea penală nr.29 din data de 01.03.2018 pronunțată de Curtea de Apel Cluj s-a admis plângerea petentelor Cuc Raluca și Vidican Denisa în sensul schimbării temeiului soluției de clasare din art. 16 lit. b) CPP în art. 16 lit. a) CPP - fapta nu există. Concluzionând, arată că, față de toți cei 4 judecători, cercetați penal timp de peste 4 ani, trimiși în judecată și suspendați din funcție, s-a dispus, în final, soluții de clasare în temeiul art. 16 lit. a) CPP, fapta nu există, ceea ce demonstrează că au fost victimele unor abuzuri din partea procurorilor DNA Oradea. Privitor la consecințele concrete și efective ale inculpării de către DNA asupra reclamanților, arată că distinct, succint și cât mai obiectiv prezintă în continuare care a fost impactul psihic și financiar asupra fiecăruia dintre reclamanți, modul cum inculparea, trimiterea în judecată și suspendarea din funcție le-au afectat viața privată, statutul profesional și profilul social. Astfel, reclamanta Florica Roman arată că din derularea dosarului și a modului în care presa l-a prezentat, urmare a „scurgerilor în presă”, a rezultat că este ținta principală. Precizează că a fost prima citată la DNA, colegilor Raluca Cuc și Denisa Vidican li s-a sugerat să dea declarații împotriva sa, iar colegului Ovidiu Galea i s-a spus că „este victimă colaterală”. Arată că, mai apoi, presa locală a prezentat cu acuratețe întreaga stare de fapt reținută de DNA în dosar încă din ianuarie 2013, în contextul în care a fost desemnată să judece cererea DNA de arestare a unui judecător. La acea dată, însă, nici unul dintre reclamanți nu avea cunoștința despre existența dosarului, aceasta fiind citată la DNA abia în septembrie 2013, iar ceilalți colegi în anul 2014. Menționează că, concentrată fiind asupra situației juridice și-a ignorat familia, astfel că soțul său, afectat de situația sa și a carierei sale, s-a îmbolnăvit grav, a suferit mai multe atacuri cerebrale minore și a devenit, în decurs de circa 1 an, un alt om, de nerecunoscut pentru prietenii și cunoștințele acestora, astfel că, dintr-o persoană veselă, optimistă, implicată și plină de viață, a devenit o persoană absentă, delăsată, ruptă de realitate și care abia își găsește cuvintele să se exprime. Arată că a doua mențiune pe care dorește să o facă privește fragilizarea statutului de judecător pe care au resimțit-o fiecare în perioada anterioară trimiterii în judecată din anul 2014, dar și ulterior restituirii dosarului la DNA, până la clasarea acestuia. În această perioadă, aproape 2 ani, avea calitatea procesuală de inculpați și, în același timp, erau judecători în exercițiu, reprezentau sistemul judiciar, pronunțau hotărâri în care oamenii trebuiau să aibă încredere. Precizează că inculparea a avut efecte nu doar pe durata procesului penal, ci are efecte și în prezent astfel cum, mai jos, a detaliat argumentat și concret reclamanta Denisa Vidican. Nu în ultimul rând, arată că, la toate acestea s-a adăugat stresul suplimentar creat de situația materială din perioada respectivă. Pe scurt spus, în condițiile în care soțul său nu a mai putut să lucreze pentru a realiza venituri, bolnav fiind, iar aceasta era suspendată din funcție, fără nici un venit, s-au mutat la țara, în casa moștenită de la părinții săi, pentru a-și reduce costurile de trai. Reclamanta Raluca Cuc arată că în momentul suspendării avea doi copii de 11 ani și 7 ani,

contractase două credite financiare. Pentru că se afla în imposibilitatea de a mai achita ambele rate a împrumutat suma de 7.000 euro de la numita Bob Nicoleta, conform contractului autenticat sub nr. 1756/15.07.2014, respectiv 3.500 euro de la numita Dan Anamaria, conform contractului autentic nr. 1757/15.07.2014. Cu acești bani a restituit suma rămasă din creditul total de 23.000 euro împrumutat de la Volksbank (contract 287/20.02.2004). Întrucât pentru celălalt credit, în cuantum de 85.000 euro, contractat de la ING Bank (credit de investiții imobiliare 881034/07.07.2011), achita la vremea respectivă o rată lunară de 640 euro și nu avea resurse financiare pentru a-și asigura întreținerea familiei, în special a celor 2 minori, aflați în clasa a V-a respectiv a I-a, a fost nevoită să se angajeze la Cabinetul de avocatură Doseanu Răzvan, ca asistent manager, obținând un venit considerabil mai mic decât venitul de judecător. Precizează că după reintegrare a fost nevoită să solicite transferul în altă secție, astfel că după 20 de ani de activitate ca judecător în materie penală a fost mutată în secția comercială, profesional fiind nevoită să depună un efort major pentru a-și dezvolta capacitatea de lucru, abilitățile și competențele profesionale într-o materie nouă. Arată că pentru a dovedi aspectele sus enunțate a solicitat administrarea de probe precizând referitor la martora propusă că aceasta cunoaște consecințele în plan psihic și financiar ale trimerii sale în judecată. Reclamanta Denisa Vidican învederează că orice persoană care știe că nu a comis nicio infracțiune și care este urmărită penal și apoi trimisă în judecată suferă un prejudiciu moral. Dat fiind că prin acțiunea prezentă invocă și încălcarea prezumției de nevinovăție, arată că se va referi strict la prejudiciul de imagine și astfel arată că orice judecător trebuie să se bucure de o bună reputație, condiție impusă chiar de lege. Precizează că reputația unui judecător este grav afectată atunci când se spune despre acesta că este corupt (concept oricum nepotrivit în raport de acuzațiile care i s-au adus, niciuna din cele două infracțiuni care au făcut obiectul procesului penal pornit împotriva sa nu fac parte din categoria infracțiunilor de corupție) și a trebuit să trăiască cu acest stigmat atât toată perioada suspendării, cât și ulterior. Arată că atât de puternic a fost ecoul pe care l-a generat „prezumția de vinovăție” indusă de către parchet, încât la reintegrarea în funcție, după restituirea dosarului la DNA, timp de câteva luni a fost desemnată doar în complet de contestații, în condițiile în care toți ceilalți colegi de secție aveau și complet de apel și de primă instanță. Apreciază că era de așteptat o nouă trimitere în judecată, probabilitate generată și de aceea că în ordonanța 151/II-1/26.05.2016 de reluare a urmăririi penale emisă de procuror șef al Secției de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție din cadrul Structurii Centrale a DNA se menționa, printre actele de urmărire penală care urmau a se efectua în cauză, și “emiterea rechizitoriului”. Mai mult decât atât, arată că, în condițiile în care în urma soluției judecătorilor de cameră preliminară se exclusese singura declarație care ar fi putut fi folosită ca probă împotriva sa (declarație prin care se încălcase secretul deliberării), era evident că trimiterea în judecată va fi pur arbitrară, fără nicio legătură cu probatoriul. Afirmarea la momentul reluării urmăririi penale că se impune emiterea rechizitoriului, de către procurorul ierarhic superior, înainte de reluarea administrării probelor, duce în mod neechivoc la concluzia că procurorii erau deciziși deja asupra soluției, administrarea probelor fiind pur formală. Precizează că includerea sa într-un complet de apel s-a realizat la aproximativ 3 luni de la reintegrarea în funcție, iar acest lucru s-a întâmplat doar pentru că promovase un alt judecător căruia trebuia să i se constituie completuri pentru toate fazele procesuale (Hotărârea nr.15/05.05.2016 a Colegiului de Conducere al Curții de Apel Oradea) iar că aceasta este rațiunea rezultă, pe de o parte, din pasivitatea manifestată la revenirea sa în raport de urgența de care s-a dat dovadă la promovarea colegului, iar, pe de alta, din efemeritatea completului (a judecat împreună apeluri doar aproximativ o lună, după care componența a fost schimbată).

Arată că este adevărat că după acest moment, după vacanța judecătorească, a fost inclusă într-un alt complet de apel, la insistențele sale, dar doar pentru că mai promovase încă un coleg, iar ceilalți erau nemulțumiți de modul inechitabil de repartizare a muncii în secția penală (Hotărârea nr. 27/09.09.2016 a Colegiului de Conducere al Curții de Apel Oradea). Mai arată că nici măcar după pronunțarea soluției definitive de clasare în cauză, efectele stigmatului pus nu au încetat și astfel, orice soluție pe care o dă (singură sau în complet

colegial) dacă vizează o cauză de interes public, articolele de presă menționează faptul că a fost trimisă în judecată de D.N.A., lăsând să planeze suspiciuni asupra corectitudinii sale.

Învederează că și în cazul structurii de parchet menționate s-au făcut afirmații devenite publice din care rezultă, printre altele, că imparțialitatea sa este iluzorie, inexistentă iar în acest sens dovadă sunt declarațiile procurorilor în ședința informală a D.N.A. Oradea din data de 18.01.2018, a cărei înregistrare a devenit publică un an mai târziu, din conținut reieșind clar că face parte dintre Judecătorii incomozi” care trebuie „cumințiți”, care le studiază dosarele filă cu filă cu scopul de a le face „varză”, iar soluția la care se face în mod direct trimitere în înregistrare ar fi bazată pe legătura sa de prietenie cu avocatul unuia dintre inculpați, în opinia procurorilor DNA. Rămânând în continuare în cadrul secției penale arată că este necesar un efort suplimentar pentru a contracara „prezumția de vinovăție” generată pe parcursul procesului penal desfășurat împotriva sa. Reclamantul Galea Ovidiu arată că la momentul suspendării din funcție avea doi copii, de 23 ani respectiv 14 ani, și contractase două credite financiare. Fiul cel mare era student, iar cel mic era elev în clasa a VIII-a împreună cu soția aveau două credite, unul în valoare de 176.000 Euro, celălalt în valoare de 85.000 lei, cu rate lunare de 940 de euro, respectiv 1.000 lei. Menționează că la momentul trimiterii în judecată salariul era de 7.709 lei, care echivala cu ratele lunare la care se adăugau o parte din facturile curente și cheltuielile cu întreținerea fiului său student într-o altă localitate. După trimiterea în judecată a rămas cu salariul soției, cu care cu greu a putut să acopere aceste cheltuieli, rămânând practic fără mijloace de subzistență. Arată că au fost nevoiți să împrumute lunar bani de la colegi și familie și tot ca efect al trimiterii în judecată, a fost nevoit să facă față și altor cheltuieli generate de deplasarea și cazarea la termenele de judecată, și cu onorariile apărătorilor aleși. Menționează că datorită situației materiale disperate și a umilirii publice, sănătatea i s-a deteriorat într-o asemenea manieră încât a ajuns în mai multe rânduri la Serviciul de Urgențe al spitalului din Oradea. Precizează că întreaga familie a avut de suferit, fiind suficient a aminti că fiul cel mare a fost lipsit la Cluj de condițiile elementare pentru a studia și locui în Cluj-Napoca, iar fiul meu cel mic a fost obligat să se pregătească pentru examenul de capacitate în niște condiții greu de descris. Arată că după reintegrare a suferit o altă nedreptate, fiind nevoit să solicite transferul în altă secție, astfel că după 16 de ani de activitate ca procuror și mai apoi judecător în materie penală a fost mutat în secția de contencios administrativ, fiind nevoit să depună un efort exemplar pentru a se specializa într-o materie atât de diferită pentru a-și putea desfășura activitatea profesională în condiții rezonabile în această nouă materie. Precizează că a solicitat mutarea din secția penală fiind constrâns să facă acest pas, deoarece, anterior trimiterii în judecată, deși a existat Hotărârea Colegiului de conducere al Tribunalului Bihor nr.13/07.04.2014, prin care s-a constatat existența conflictului de interese dintre acesta și DNA Structura Oradea, personal i-au fost respinse repetat declarațiile de abținere de la judecarea cauzelor acestei unități de parchet în perioada în care avea calitatea de inculpat, inclusiv de la judecarea dosarelor instrumentate de procurorul care, contemporan, îl cerceta penal. Arată că efectul acestei mutări nedorite într-o altă specializare i-a bulversat cariera și i-a alterat satisfacția de a munci în materia pe care o îndrăgea și o stăpânea. Invocă art. 20 din Constituția României, art. 6 paragraf 1, 2 și 3 lit. a din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 47 Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene - Pact Internațional din 16.12.1966 cu privire la drepturile civile și politice, art. 14 alin. 2, alin. 3 lit. a, c, e, art. 11. Pentru a dovedi încălcările dispozițiilor convenționale citate prezintă argumentele pe care își întemeiază susținerile arătând că încălcarea termenului rezonabil al procedurilor judiciare derulate împotriva reclamanților a început cu debutul dosarului penal în anul 2012, prima citată în dosar de către DNA fiind, în luna septembrie 2013, reclamanta Florica Roman, în luna martie 2014, după 6 luni, au fost citați toți reclamanții la DNA și li s-a adus la cunoștință calitatea de suspecti. Au fost trimiși în judecată în luna iunie 2014, suspendați din funcție, iar judecata nu a trecut niciodată de camera preliminară. Pe durata procedurii camerei preliminare, întrucât termenul de 60 de zile prevăzut de art. 343 Cod procedură penală a fost mult depășit, reclamanții Ovidiu Galea și Florica Roman au formulat contestație la ÎCCJ, în temeiul art. 488/1 Cod

procedură penală, contestație care a fost admisă prin încheierea nr. 821/28.10.2015 pronunțată în dosarul nr. 1015/1/2015 stabilindu-se termen pentru judecătorul de cameră preliminară de la Curtea de Apel Cluj pentru finalizarea procedurii data de 20.11.2015. Arată că procedura camerei preliminare a durat din luna iulie 2014 până în luna februarie 2016, timp în care au fost suspendați din funcția de judecător iar în luna februarie 2016 ÎCCJ a dispus definitiv restituirea dosarului la parchet. În luna iunie 2016 dosarul a fost preluat de structura centrală a DNA și în luna aprilie 2017 s-a dispus clasarea dosarului față de reclamante și disjungerea față de reclamantul Ovidiu Galea. Reclamantele arată că au contestat soluția de clasare, inițial la procurorul ierarhic și ulterior în instanță, soluția definitivă în dosar fiind pronunțată în 2018 de judecătorul de cameră preliminară de la Curtea de Apel Cluj și în noiembrie 2017 de către Parchetul de pe lângă ICCJ cu privire la reclamantul Ovidiu Galea. Arată că dosarul 37/P/2012 a fost finalizat definitiv în anul 2018, după 6 ani, termen care nu a inclus o judecată pe fond, ci doar procedura camerei preliminare. Consideră că o astfel de durată a procesului este excesivă și nerezonabilă cu atât mai mult cu cât infracțiunile imputate reclamantilor nu implicau o probațiune complexă, efectuarea unor expertize, comisii rogatorii ori alte probe care ar fi necesitat timp pentru a fi administrate. Învederează că singurele probe pe care DNA și-a întemeiat acuzațiile contra reclamantilor au fost înscrisuri declarate ab initio false de către procurorii DNA, pe nelegalitate unor hotărâri sau încheieri judecătorești, considerate axiomatic ca fiind nelegale de către procurori, pe declarațiile unor martori și înregistrările făcute de aceiași martori încă din anul 2013. În fapt, arată că, martorii, membri ai unei familii sau apropiați ai acestora, urmare unor dispute legate de o moștenire, s-au înregistrat între ei, acestea fiind singurele probe în temeiul cărora au fost trimiși în judecată, aceiași martori fiind reaudiați și după restituirea dosarului la DNA, fără a se administra nici o altă probă. În concluzie, arată că nicio circumstanță a cauzei nu justifică prelungirea unor proceduri judiciare în contra unor judecători timp de aproape 6 ani din care, cu excepția unui 1 an și 8 luni cât au fost suspendați din funcție, a trebuit să își exercite profesia de judecători, stigmatizați fiind de acuzațiile DNA. Privitor la încălcarea prezumției de nevinovăție în derularea anchetei penale arată că în luna ianuarie 2013, reclamanta Florica Roman, fiind pe lista de permanență, prezida o ședință de judecată în materie penală. Cu acea ocazie, procurorul Man Ciprian, reprezentantul DNA - Structura Teritorială Oradea și procuror de ședință, a formulat cerere de recuzare împotriva reclamantei, susținând că nu putea fi imparțială, deoarece l-a reclamat la CSM. Mai mult, cu acea ocazie i-a adus la cunoștința că la rândul său a depus o sesizare la CSM împotriva ei iar în condițiile în care procurorul de ședință i-a comunicat o copie a sesizării formulate la CSM, judecătoarea Florica Roman a formulat imediat cerere de abținere, care i-a fost admisă iar în cauză a intrat un alt coleg și astfel, după câteva zile, în presa locală, în special săptămânalul Bihoreanul, a apărut întreaga stare de fapt din dosarul penal 37/P/2012, exact în modalitatea în care a fost reținută la trimiterea reclamantilor în judecată, după aproape 2 ani, în anul 2014. Învederează că prin articolele de presă s-a acreditat despre Florica Roman faptul că este o infractoare periculoasă, a luat bani și a făcut trafic de influență pe lângă judecători de la Tribunalul Bihor, pentru ca aceștia să pronunțe o soluție favorabilă unui inculpat iar presa locală și centrala au preluat știrea, au dat amănunte din dosarul penal cu privire la starea de fapt, probe, informații pe care nu le cunoșteau la data respectivă, când nici nu știau că sunt cercetați penal de DNA. Arată că organele de urmărire penală au „scurs în presă” dosarul penal pe care îl instrumentau și prin comunicatele oficiale postate pe site-ul DNA le-a încălcat grav prezumția de nevinovăție.

Astfel, arată că, în data de 31.03.2014 a apărut comunicatul de presă al DNA nr. 338/VIII/3 în care a menționat: „suspecta Roman Florica, judecător la Curtea de Apel Oradea, a primit de la Jurca Gheorghe o sumă de bani nedeterminată sub aspectul cuantumului și alte foloase (păstrăvi, whisky) și a pretins de la acesta un ceas cu cuc vechi, pentru a-și exercita influența față de judecători de la instanța inferioară în grad, Tribunalul Bihor, astfel încât aceștia să pronunțe hotărâri favorabile unui condamnat, în scopul de a nu executa pedeapsa aplicată (...) Ca urmare a înscrisurilor false sus menționate, care au fost depuse la dosar de Mihoc Mariana Dorina și a exercitării influenței suspectei Roman Florica, la data de 4 martie

2011, completul de judecată format din Cuc Raluca, Vidican Denisa Daniela și un alt judecător, cu opinia separată a acestui judecător, a admis contestațiile în anulare formulate de condamnat și de partea vătămată Roman Florina Nicoleta împotriva deciziei din 2 iunie 2010, pe care au anulat-o în totalitate, fixând termen pentru rejudecarea recursului. (...) Cele două judecătore care au refuzat să participe la deliberări, au apreciat drept probe concludente înscrisurile care erau vădit false, aspecte menționate și în opinia separată. La termenul din 8 aprilie 2011 s-a rejudecat recursul și s-a decis încetarea procesul penal (...) La data de 9 iulie 2010, președintele completului de judecată de la Tribunalul Bihor, judecătorul Galea Ovidiu, a dispus preschimbarea termenului de judecată al contestației în anulare formulată de Mihoc Mariana Dorina în numele condamnatului, din data de „24 septembrie 2010” în data de „16 iunie 2010”, în cuprinsul încheierii atestându-se împrejurarea necorespunzătoare adevărului că preschimbarea termenului a avut la bază cererea formulată de cel condamnat. Ca urmare a înscrisurilor false depuse la dosar de avocata Mihoc Mariana Dorina, respectiv „Act de împăcare”, „Declarația” privind retragerea plângerii prealabile și „Adeverința” emisă de SC GEOASSET SRL și a exercitării influenței de către judecătoreea Roman Florica, prin Decizia penală din 4 martie 2011, completul de judecată format din Cuc Raluca, Vidican Denisa Daniela și alt judecător, cu opinia separată a acestuia din urmă, a admis contestațiile în anulare formulate împotriva deciziei penale din 2.06.2010 pronunțată de Tribunalul Bihor, pe care au anulat-o în totalitate, fixând termen pentru rejudecarea recursului pentru data de 08.04.2011. Judecătorele Cuc Raluca și Vidican Denisa au desconsiderat toate argumentele expuse de cel de-al treilea judecător în opinia separată și au apreciat ca probe concludente înscrisurile vădit false care au însoțit contestațiile în anulare.” iar prin comunicatul din data de 02 iulie 2014, nr. 938/VIII/3, DNA a menționat: “Inculpata Roman Florica, judecător la Curtea de Apel Oradea, a primit de la Jurca Gheorghe o sumă de bani nedeterminată sub aspectul cuantumului și alte foloase (păstrăvi, whisky) și a pretins de la acesta un ceas cu cuc vechi, pentru a-și exercita influența față de judecători de la instanța inferioară în grad, Tribunalul Bihor, astfel încât aceștia să pronunțe hotărâri favorabile unui condamnat, în scopul de a nu executa pedeapsa aplicată. Totodată, în condițiile în care toate mijloacele de apărare legale fuseseră epuizate, judecătoreea Roman Florica a sfătuit-o pe avocata Mihoc Mariana Dorina ce demersuri să întreprindă pentru a-l ajuta pe condamnat să nu execute pedeapsa pentru săvârșirea tentativei la infracțiunea de viol. (...) La data de 9 iunie 2010, președintele completului de judecată, judecătorul Galea Ovidiu a falsificat încheierea dată în Camera de consiliu, atestând fapte și împrejurări necorespunzătoare adevărului, în sensul că a dispus preschimbarea termenului de judecată al contestației în anulare (...) din data de „24 septembrie 2010” în data de „16 iunie 2010”, pe motiv că preschimbarea termenului a avut la bază o cerere formulată de către condamnat. În realitate, la dosar nu a existat nicio asemenea cerere de preschimbare a termenului de judecată. În acest fel, inculpatul Galea Ovidiu și-a exercitat în mod defectuos atribuțiile de serviciu, aducând atingere gravă interesului general de înfăptuire a justiției și implicit intereselor legitime ale Tribunalului Bihor, afectând grav încrederea justițiabililor în această instituție chemată să aplice legea și să înfăptuiască actul de justiție. Ca urmare a exercitării influenței inculpatei Roman Florica, la data de 4 martie 2011, completul de judecată format din Cuc Raluca, Vidican Denisa Daniela și un alt judecător, cu opinia separată a acestui judecător, a admis contestațiile în anulare formulate de condamnat și de partea vătămată împotriva deciziei din 2 iunie 2010, pe care au anulat-o în totalitate, fixând termen pentru rejudecarea recursului. Cele două judecătore care au refuzat să participe la deliberări, au apreciat drept probe concludente înscrisurile care erau vădit false, aspecte menționate și în opinia separată a celui de-al treilea judecător” și tot în comunicat s-a mai arătat că: “Într-un context separat, inculpatul Galea Ovidiu, judecător în cadrul Tribunalului Bihor, a atestat fapte și împrejurări necorespunzătoare adevărului într-un act juridic intitulat încheierea din Camera de consiliu din data de 13.01.2014, în condițiile în care ședința de judecată nu s-a desfășurat. În plus, judecătorul Galea Ovidiu i-a dat dispoziție unei grefiere să introducă respectivul act juridic fals în sistemul informatic ECRIS al Tribunalului Bihor. Acel act fals a fost folosit de același judecător pentru a motiva o sentință penală.”. Consideră că

aceste comunicate nu respectă minimul standard al prezumției de nevinovăție iar DNA nu și-a respectat obligația de rezervă, de a nu-i prezenta pe cei pe care îi urmăresc ca fiind vinovați încă din momentul în care sunt suspecti. Astfel, arată că, aceste comunicate folosesc doar verbe tari la perfectul compus, ce nu lasă nici o umbră de îndoială și cu impact mediatic puternic: a primit, a pretins, a admis, a falsificat, au refuzat, etc, formulări ce induc opiniei publice vinovăția reclamanților ca fiind deplin stabilită, judecata care trebuia să urmeze fiind doar formală. Precizează că urmarea a fost că informațiile din comunicatele de presă au fost preluate masiv de presă și în tot cursul urmăririi penale și al procedurii de cameră preliminară, referindu-se la cele două comunicate au apărut articole de presă vădit denigratoare, care îi prezentau ca fiind deja vinovați. In acest sens prezintă câteva asemenea exemple, respectiv: în data de 07.04.2014 în săptămânalul Bihoreanul a apărut articolul intitulat „Justiție contra DNA” vădit denigrator la adresa reclamanților; în data de 12.05.2014 în săptămânalul BIHOREANUL a apărut articolul intitulat „Atacul robelor” - Judecătorii Curții de Apel Oradea și ai Tribunalului Bihor s-au plâns la Consiliul Superior la Magistraturii că procurorii le lezează independența”; în timpul derulării procedurii de cameră preliminară, în Ziarul de Cluj a apărut la data de 19 mai 2015 articolul ”Judecători ai Curții de Apel Cluj în vizorul DNA”, în care se preciză că: “Judecători ai Curții de Apel Cluj se află în vizorul DNA, alături de colegi de-ai lor de la Curtea de Apel Oradea, sub suspiciuni de intervenții pe marginea unor dosare de corupție deschise pe numele unor magistrați. Informația provine din surse apropiate serviciului teritorial Oradea al DNA, care a instrumentat în ultima perioadă mai multe anchete sonore de corupție ce au vizat procurori și judecători bihoreni.”; în data de 06.07.2015 în săptămânalul BIHOREANUL a apărut articolul cu titlul: ”ATAC LA DNA - Curtea de Apel Cluj a trântit rechizitoriul DNA împotriva celor 4 judecători orădeni acuzați că au scos un violator din închisoare: FLORICA ROMAN, DENISA VIDICAN, RALUCA CUC ȘI OVIDIU GALEA”; în data de 09.11.2015 în săptămânalul BIHOREANUL a apărut articolul cu titlul: “Dosarul celor 4 judecători orădeni acuzați că au scos un violator din închisoare returnat la DNA”; în data de 16.11.2015 în săptămânalul BIHOREANUL a apărut articolul intitulat: „Vânătoare de judecători” în care se arată că alți colegi „întregesc lotul de 7 judecători ai Tribunalului Bihor și ai Curții de Apel Oradea scoși pe tușă de în ultimii doi ani de procurorii DNA Oradea”; miercuri 2.12.2015 a apărut în Vocea Transilvaniei articolul: „Corupția judecătorilor de la Curtea de Apel Oradea. Sentințe vândute cu zeci de mii de euro, partide de sex, ceas cu cuc, păstrăvi sau whiskey”. In cuprinsul articolului se arată procurorii Direcției Naționale Anticorupție Oradea au pornit un război dur cu magistrații corupți, astfel că primele capete au început să cadă, lucru ce arată cât de mare este cuibul de corupți al celor ce ar trebui să facă dreptate. Înederează că presa, în căutare de cititori, folosindu-se de comunicatele DNA, pe care le-au citat constant, le-a prezentat ca fiind vinovați înainte de a fi judecați. Arată că dat fiind că profesia de magistrat este imperativ asociată unei reputații profesionale și morale impecabile, iar aceasta, odată afectată, este practic imposibil de restabilit, în opinia publicului rămânând impresia negativă indusă de acuzațiile devenite publice, persoana fiind considerată, în general, “compromisă” definitiv la nivel profesional. Consideră că dreptul de a beneficia de prezumția de nevinovăție a fost încălcat și mai grav și flagrant prin faptul că la nici o săptămână de la momentul audierii lor în calitate de suspecti, pe data de 19.03.2014, DNA Serviciul Teritorial Oradea a și sesizat ÎCCJ, la data de 26.03.2014, pentru stabilirea instanței care să judece rechizitoriul. Precizează că nici nu dobândiseră la data respectivă calitatea de inculpați, nu li s-a permis să studieze dosarul și să propună probe în apărare, dar procurorul DNA cunoștea exact ce soluție urma să o dispună în dosar. Înederează că fără să cunoască probele pe care se întemeiau acuzațiile - deoarece doar în luna mai li s-au admis cererile de studiere a dosarului, toate cele anterioare fiind respinse a devenit evident că procurorul de caz, de la bun început, a vizat exclusiv trimiterea lor în judecată, acesta neavând nici o disponibilitate în a asculta și verifica apărările. Arată că un alt argument că le-a fost încălcată grav prezumția de nevinovăție îl constituie conținutul ordonanței de reluarea a urmăririi penale, nr. 151/II-1/26.05.2016, emisă de procuror șef al Secției de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție din cadrul Structurii

Centrale a DNA, după restituirea dosarului la DNA în cuprinsul căruia, după enumerarea actelor de urmărire penală ce se impun a fi efectuate, la punctul 3 procurorul a dispus: „rechizitoriul va fi refăcut cu respectarea structurii prev. de art. 328 CPP” de unde rezultă că retrimiterarea reclamanților în judecată era doar o chestiune formală, de timp. Totodată arată că toate împrejurările pe care le-au prezentat anterior dovedesc că procurorii care i-au anchetat sau au efectuat acte procedurale în dosarul nostru penal, anterior preluării dosarului la DNA structura centrală, nu au avut nici un dubiu cu privire la vinovăția acestora, singura soluție pe care au anticipat-o fiind trimiterea în judecată, deși aflarea adevărului este scopul și regula de bază a procesului penal, astfel cum prevede art. 5 CPP. Invocă în sprijinul susținerilor și cauzele CEDO Didu contra României (paragrafele 7 și 38) și cauza Y.B și alții contra Turciei. Concluzionează că modul în care procurorii DNA au prezentat public informații despre dosarul penal al reclamanților, corelat cu modul în care au efectuat acte de urmărire penală, denotă că acuzatorii nu au fost interesați de aflarea adevărului, i-au prezumat vinovați de la începutul și pe tot parcursul anchetei, au transmis această prejudecată și opiniei publice, fapt ce le-a încălcat grav dreptul fundamental de a beneficia de prezumția de nevinovăție a încălcat dreptul reclamanților la un proces echitabil, la apărare, la a fi cercetați penal de un magistrat imparțial, a dreptului de a li se aduce la cunoștință de îndată, complet și concret învinuirile.

Consideră că derularea evenimentelor și a anchetei penale au devoalat că ținta acestui dosar a fost reclamanta Florica Roman, iar Vidican Denisa, Cuc Raluca și Galea Ovidiu, fiind victime colaterale în condițiile în care nu au „cooperat cu organele de anchetă” pentru a se obține probe împotriva doamnei Roman. Astfel, arată că, în lună noiembrie 2012, numitul Jurca Gheorghe (unul din coinculpții trimiși în judecată împreună cu reclamantii), consătean cu familia Roman, i-a comunicat soțului reclamantei Florica Roman că a fost ridicat de DNA, dus la sediul din Oradea, unde a fost supus unor presiuni uriașe, a fost amenințat, i s-au făcut promisiuni, totul pentru a declara că i-ar fi dat judecătoarei Roman o sumă de bani, în vederea „rezolvării” unei cauze penale aflată pe rolul Tribunalului Bihor motiv pentru care a doua zi reclamanta Roman a formulat sesizare la CSM, în atenția d-nei Alina Ghica, președinte al CSM la acea dată, sesizare care a fost trimisă la Inspekția Judiciară, care a dispus clasarea acesteia, cu motivarea că în dosarul penal nr. 37ZP/2012 al DNA - ST Oradea se fac cercetări cu respectarea dispozițiilor procedurale, clasarea fiind semnată indescifrabil de un inspector judiciar care nu și-a precizat numele. Precizează că reclamanta Florica Roman, în luna ianuarie 2013, în timp ce prezida o ședință de judecată în materie penală, urmare a faptului că întreaga secție penală se abținuse, dl. procuror Man, reprezentantul DNA și procuror de ședință, a formulat o cerere de **recuzare** împotriva sa, susținând că nu poate fi imparțială, deoarece l-a reclamat la CSM. Mai mult, cu acea ocazie i-a adus la cunoștință că, la rândul său, a depus o sesizare la CSM împotriva sa motiv pentru care a formulat imediat cerere de abținere, care i-a fost admisă iar în cauză a intrat un alt coleg. Învederează că în timp ce la sesizarea pe care a făcut-o, în atenția președintelui CSM de la acea dată, Alina Bica, aceasta nu i-a răspuns vreodată, i-a răspuns în schimb Inspekția Judiciară în mai puțin de 90 de zile, la sesizarea făcută de procurorul Man Ciprian împotriva sa, Inspekția Judiciară i-a comunicat soluția de clasare după mai mult de un an și după numeroase insistențe. Arată că după ședința din ianuarie 2013, presa s-a dezlănțuit împotriva reclamanților, au fost supuși unui adevărat linșaj mediatic, cu date și informații din dosarul penal pe care le-au aflat după mai mult de 1 an. Totodată arată că începând cu luna martie 2014 reclamanții au fost citați la DNA, au devenit suspecti și ulterior au fost inculpați și, cu toate că au formulat cereri repetate pentru a consulta dosarul, acestea le-au fost respinse, doar cu citarea dispozițiilor art. 94 alin. (4) CPP, procurorul preluând mecanic prevederile acestui articol, reținând ca prin consultarea dosarului „s-ar putea aduce atingere bunei desfășurări a urmăririi penale” fără nici o motivare efectivă și concretă a refuzului. Învederează că, convențiile și tratatele internaționale la care România este parte și la care au făcut referire în precedent, dar și articolul 6 alin. 1 privind Dreptul la informare cu privire la acuzare din cuprinsul Directivei nr. 2012/13/UE din 22 mai 2012, privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale, prevede că statele membre trebuie să asigure ca persoanele suspectate sau acuzate primesc informații cu privire la fapta penală

de a cărei comitere aceasta sunt suspectate sau acuzate. Informațiile respective se furnizează cu promptitudine și cu detaliile necesare pentru a se putea garanta caracterul echitabil al procedurilor și exercitarea efectivă a dreptului la apărare. Or, arată că, detaliile concrete și complete ale acuzației, faptele imputate, circumstanțele acestora, pot ajunge la cunoștința celor acuzați doar atunci când aceștia au acces la dosar, cunosc detaliile acuzației putând astfel să își construiască o apărare pertinentă și eficientă, garanție a unui proces echitabil. Arată că în cazul reclamantilor nu a fost asigurat dreptul la a fi informați, componentă a dreptului la apărare și implicit la un proces echitabil, rezultând din considerentele încheierii definitive nr. 231/2016 a ÎCCJ, în care, la fila 109, s-a reținut că: „Prin jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, întrucât informațiile conținute în acuzație cu privire la detaliile esențiale privind locul și timpul săvârșirii infracțiunii erau vagi și contradictorii, a fost încălcat dreptul la un proces echitabil care ar fi trebuit să garanteze reclamantului oportunitatea și posibilitatea de a se apăra într-o modalitate concretă și efectivă (cauza Mattocia c. Italiei - hotărârea din 25.07.2000). Astfel, Curtea a considerat că o informare precisă și completă cu privire la faptele care se reproșează acuzatului și calificarea juridică reprezintă o condiție esențială pentru echitatea procedurilor judiciare, iar acest lucru trebuie să caracterizeze actul de acuzare care nu trebuie caracterizat prin imprecizie cu privire la detalii esențiale. Verificând conținutul rechizitoriului 37/P/2012 din 20.06.2014 astfel cum a fost remediat prin ordonanța din 12.10.2015, în acord cu judecătorul de cameră preliminară din cadrul curții de apel, se constată că actul de sesizare nu satisface toate exigențele impuse de art.328 alin. 1 CPP și art.6 din Convenție, în situația inculpaților Roman Florica, Jurcă Gheorghe și Galea Ovidiu Daniel (examinare efectuată în limitele efectului devolutiv al contestației)”. Arată că cele citate în precedent, dar și cele privind lipsa de claritate și precizie a infracțiunilor imputate reclamantilor (neprecizarea datei când au fost săvârșite infracțiunile, lipsa de descriere a acestora, împrejurarea că reclamantei Florica Roman i s-a imputat că a primit “o sumă nedeterminată de bani” și o cantitate neprecizată de whisky, precum și alte considerente din încheierea ICCJ) au determinat restituirea dosarului la DNA. Mai arată că după punerea în mișcare a acțiunii penale, în luna mai 2014, li s-a aprobat, în sfârșit, cererea de consultare a dosarului, ocazie cu care au aflat, oficial, că presa cunoștea în detaliu dosarul înaintea lor și că faptele ce li se imputau erau, în esență, următoarele: reclamantei Florica Roman, că și-ar fi traficat influența pentru a-l favoriza pe un condamnat penal în schimbul unei sume nedeterminate de bani, a unor cantități neprecizate de păstrăvi și whisky și promisiunea unui ceas vechi cu cuc; reclamantelor Raluca Cuc și Denisa Vidican că ar fi pronunțat o hotărâre judecătorească nelegală, prin aceasta săvârșind infracțiunea de abuz în serviciu și favorizarea infractorului; reclamantului Ovidiu Galea că ar fi admis, în recurs, o cerere de preschimbare de termen care nu exista la dosar și că ar fi fost într-o duminică la serviciu și ar fi redactat o altă încheiere care a fost transpusă în sistemul ECRIS luna, când reclamantul nu ar fi fost la serviciu, fapte în baza cărora s-a reținut în sarcina reclamantului comiterea a 2 infracțiuni de abuz în serviciu, 2 infracțiuni de fals intelectual, o infracțiune de uz de fals, o infracțiune de participare improprie la infracțiunea de fals intelectual, o infracțiune de participare improprie la infracțiunea de fals informatic. În fapt, fără nici o legătură cu faptele imputate restului reclamantilor, după 4 ani, reclamantului Galea i s-au imputat 4 infracțiuni pentru ca ar fi pronunțat o hotărâre într-o zi în care nu ar fi fost la instanță. Cum, cu privire la reclamantele Cuc și Vidican, în parte și cu privire la reclamantul Galea, ancheta penală viza un așa zis abuz în serviciu privind hotărâri pronunțate în exercitarea atribuțiilor de serviciu, apreciate de procurori ca fiind nelegale, aceștia elijându-se practic într-o suprainstanță, reclamantii arată că s-au adresat Inspecției Judiciare și astfel, reclamantul Galea Ovidiu a arătat că i se impută preschimbarea unui termen de judecată, însă s-a omis faptul că o astfel de preschimbare se decide doar de cei 3 judecători care formează completul de recurs. Acesta a mai arătat că după formularea apărării în cauză, apărare în care a fost invocat aspectul din precedent, procurorul a găsit de cuviință să extindă urmărirea penală susținând că i-ar fi indus în eroare pe ceilalți membri ai completului, acreditând ideea că aceștia nu și-ar fi respectat atribuțiile de serviciu de a verifica actele de la dosar.

De asemenea, reclamantele Cuc și Vidican au arătat în sesizare următoarele: „Susținerea că „am fi refuzat să deliberăm” nu doar că nu este susținută de materialul probator mai mult, constituie o modalitate fățișă de dezinformare și denigrare câtă vreme într-o astfel de ipoteză nu s-ar fi putut pronunța o hotărâre judecătorească, respectiv formula o opinie separată de către cel de al treilea judecător, acest din urmă aspect demonstrând că deliberările au avut loc, cu precizarea că în declarațiile date nu au înțeles să răspundă la întrebări legate de deliberarea în sine. Arată că s-a susținut în continuare că au apreciat drept probe concludente înscrisurile vădit false ori, atributul de a stabili caracterul fals al unor înscrisuri nu aparține procurorului ci exclusiv unei instanței de judecată conform art. 25 alin 3 cod procedură penală.

Învederează că astfel cum rezultă din comunicatul de presă sunt în prezent cercetate alături de autorii actelor ce se prezumă ca fiind false dar cu toate acestea din comunicat rezultă că procurorul a și stabilit deja caracterul vădit fals al înscrisurilor deși până în acest moment nu s-a pronunțat vreo instanță cu privire la acest aspect. Nu în ultimul rând, arată că s-a susținut că au desconsiderat argumentele expuse în opinia separată ori este de notorietate faptul că redactarea opiniei separate se realizează după redactarea opiniei majoritare iar inspectia Judiciară nu a răspuns până în prezent sesizărilor formulate. Revenind la dosarul penal, în data de 02.04.2014 arată că reclamantele Raluca Cuc și Denisa Vidican au fost chemate din nou de organul de urmărire penală în scopul completării declarațiilor date în 19.03.2014. De această dată procurorul a transformat audierea noastră într-un “interogatoriu”, așa cum s-a și consemnat în procesul-verbal întocmit cu acea ocazie iar „interogatoriul” din 02.04.2014 nu a reprezentat o audiere propriu-zisă cu privire la baza factuală reținută în acuzare, întrebările procurorului vizând procesul cognitiv al deliberării, formarea convingerii intime a acestora cu privire la o anumită cauză, aspecte care nu pot forma niciodată obiectul unei anchete, secretul deliberării fiind esența independenței judecătorului. În aceste condiții, arată că reclamanta Cuc Raluca s-a adresat atât Plenului CSM, cât și Colegiului de Conducere al Curții de Apel Oradea, iar Adunarea Generală a judecătorilor din cadrul Tribunalului Bihor, respectiv Adunarea Generală a judecătorilor din cadrul Curții de Apel Oradea, au decis sesizarea CSM precum și a fiecărui membru în parte solicitându-le, în esență, să se pronunțe dacă un judecător poate fi întrebat în cursul unei anchete penale despre deliberări și modul cum acestea au decurs și dacă în atare cazuri nu este încălcată independența justiției. Urmare a acestei sesizări chestiunea privind inadmisibilitatea audierii judecătorului cu privire la procesul cognitiv propriu-zis al deliberării a fost tranșată de către CSM în ședința din 19.05.2014. De asemenea, arată că, pe parcursul urmăririi penale toate cererile formulate de reclamantă în probațiune au fost respinse nemotivat, inclusiv cererea de a fi audiați martorii în prezența apărătorilor (ordonanța din 07.04.2014, anexată). Consideră că o probă utilă, relevantă și esențială dosarului, pe care au predat-o procurorului de caz, și care ar fi împiedicat trimiterea în judecată, a fost înlăturată abuziv din dosarul de urmărire penală.

Astfel, arată că, pentru a subzista infracțiunile de abuz în serviciu, de care erau acuzați reclamantii Cuc, Vidican și Galea, era indispensabilă existența unei pagube și a unei părți vătămate. Procurorii DNA au susținut că Tribunalul Bihor este parte vătămată în cauză, iar paguba ar consta în atingerea pe care au adus-o prestigiului și autorității acestei instanțe precum și justiției prin pronunțarea unor hotărâri și încheieri judecătorești nelegale însă aceste alegații au fost contrazise de Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor Tribunalului Bihor din 05.05.2014 în care s-a consemnat că Tribunalul Bihor nu este parte vătămată sau civilă în dosar, că nu s-a formulat vreo reclamație împotriva acestora în dosarul nr. 37/P/2012 și că nu s-a transmis vreun act de la instanță în care să facă referire la existența vreunui prejudiciu.

Învederează că după ce au comunicat la dosar hotărârea prin care Tribunalul a respins o asemenea ipoteză, procurorii DNA au sustras-o, înlăturând astfel o proba esențială a apărării, care dovedea inexistența infracțiunilor de care i-au învinuit. Arată că după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva reclamantilor, la data de 25.04.2014, reclamantul Galea nu a mai fost citat pentru a fi audiat, încălcându-i-se astfel dreptul la apărare și astfel reclamantul Ovidiu Galea, constatând că procurorii de caz nu vor să îl audieze pentru a-și expune poziția

procesuală față de actul inculpării, astfel cum prevede legea, a solicitat în scris să fie audiat, însă cererea i-a fost respinsă prin Ordonanța din 29.04.2014. Menționează că, pe parcursul anchetei, nu a refuzat să dea declarații și nu s-a sustras urmăririi penale, iar respingerea cererii de audiere a unui inculpat, care solicită expres să fie audiat, este fără precedent, dovedind clar că procurorii DNA nu au fost niciodată interesați de aflarea adevărului, ci doar de trimiterea în judecată și suspendarea din funcțiile de judecători. Arată că toți reclamantii au depus cereri de recuzare, au făcut demersuri repetate pentru ca dosarul să fie preluat de structura centrală a DNA sau să fie trimis la un alt serviciu teritorial însă o parte din cereri au fost respinse, fără absolut nicio motivare, iar când una dintre soluțiile de respingere a fost motivată, considerentele acesteia nu aveau nicio legătură cu ce au solicitat. Învederează că după restituirea dosarului la DNA, procurorul de la Oradea a procedat la efectuarea unor acte de urmărire penală: întocmirea ordonanțelor de extindere a urmăririi penale, schimbări de încadrări juridice și audierea inculpaților în legătură cu noile învinuiri, fără a respecta dispozițiile art. 334 alin. (2) CPP, care prevede că, după restituirea unui dosar la parchet, „conducătorul parchetului sau procurorul ierarhic superior dispune prin ordonanță reluarea urmăririi penale”. Precizează că avocatul reclamantei Raluca Cuc i-a solicitat procurorului DNA să îi comunice copie de pe ordonanța emisă în temeiul art. 334 alin. (2) CPP, solicitare la care procurorul a replicat că nu există o astfel de ordonanță și că nici nu este necesară însă, la scurt timp, procurorul a realizat caracterul nelegal al actelor procedurale pe care le efectuase în absența ordonanței de reluare a urmăririi penale și, la 2 zile de la audierea reclamantei Cuc, în data de 18 mai 2016, a solicitat personal Direcției Naționale Anticorupție, Structura Centrală, infirmarea actelor de urmărire penală invocând că le-ar fi administrat „din eroare” în lipsa unei ordonanțe de reluare a urmăririi penale. La data de 26.05.2016 Structura Centrală a DNA a dispus prin ordonanță anularea tuturor actelor efectuate de procurorul din cadrul DNA Oradea iar ulterior, în data de 02.06.2016, DNA Structura Centrală a preluat dosarul de la DNA Oradea, ceea ce probează justetea cererilor repetate pe care le-au formulat în timp privind preluare a dosarului la orice altă unitate egală în grad sau Structura Centrală pentru a ne putea exercita dreptul la apărare și a ni se garanta dreptul la un proces echitabil.

Precizează că preluarea dosarului la DNA București dovedește și că toate susținerile reclamantilor față de lipsa de imparțialitate a procurorilor de la DNA Oradea au fost deplin fondate. În concluzie, arată că, pe parcursul urmăririi penale, procurorii DNA le-au încălcat drepturi fundamentale. Consideră că încălcarea independenței funcționale a judecătorilor reclamantii Raluca Cuc și Denisa Vidican și a independenței sistemului judiciar, garanție a respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor României. Arată că prin încheierea penală 231/2016 a ICCJ, definitivă, s-a reținut: „Potrivit art.91 alin. 1 teza a II a din Legea nr. 303/2004, judecătorii și procurorii sunt obligați să respecte secretul profesional, iar potrivit alin.2 al aceluiași articol, judecătorul este obligat să păstreze secretul deliberărilor și al voturilor la care a participat inclusiv după încetarea exercitării funcției. Prin hotărârea nr.846 bis/3.07.2014 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, s-a hotărât că judecătorul poate fi audiat cu privire la fapte care vizează orice interferențe exterioare procesului cognitiv al deliberării, care pot avea caracter ilicit, dar nu și cu privire la procesul cognitiv propriu-zis al deliberării. Martorul Musta Ovidiu, judecător, care a făcut parte din compunerea completului ce a soluționat împreună cu inculpatele Cuc Raluca Beatrix și Vidican Denisa Daniela, contestațiile în anulare formulate de Bodin Viorel Dănuț și Roman Florina Nicoleta, în dosarul 4672/111/2010 al Tribunalului Bihor, a fost audiat la datele de 27.09.2013 și 11.03.2014. Declarațiile martorului relevă că obiectul audierii l-a constituit modalitatea în care judecătorii din compunerea completului au hotărât asupra soluției. (...).

Procedura penală nu prevede pentru judecător posibilitatea “de a fi dezlegat” de obligația de a păstra secretul profesional.”. Așadar, arată că în dosar, pe parcursul anchetei, procurorii l-au determinat pe judecătorul Musta Ovidiu să dezvăluie modul cum acesta, împreună cu reclamantele Cuc și Vidican, au adoptat o soluție într-un dosar cu care erau investiți, motiv pentru care înalta Curte, în acord cu Curtea de Apel Cluj, a dispus excluderea din dosar a declarației judecătorului care a încălcat secretul deliberării. Apreciază că în cazul

în care un stat acceptă că judecătorul poate fi chestionat despre deliberare și poate fi inculpat pentru soluțiile pronunțate, cu atât mai mult cu cât nu există nici un indiciu al coruperii judecătorului ori al existenței unui interes privat al acestuia în pronunțarea hotărârii, acel stat nu mai este unul în care domnește legea, ci un stat în care procurorii, aflați sub controlul ierarhic al ministrului justiției, s-au transformat într-o suprainstanță care poate cenzura orice hotărâre judecătorească și, dacă nu le convine, îl pot acuza penal pe judecătorul care a pronunțat-o.

Consideră că nu există o presiune mai mare asupra judecătorului decât posibilitatea inculpării sale pentru soluțiile pe care le pronunță, iar o astfel de presiune nu se exercită doar asupra judecătorului anchetat efectiv, ci și asupra tuturor judecătorilor și procurorilor, asupra întregului sistem judiciar iar acesta este motivul pentru care în anul 2014 peste 50 de judecători de la Tribunalul Bihor și Curtea de Apel Oradea s-au adresat CSM, iar Plenul a adoptat hotărârea 846 bis/3.07.2014846 la care au făcut referire în precedent. Arată că în

Principiile de la Bangalore Privind Conduita Judiciară 2002, se prevede că “judecătorul trebuie să își exercite funcția judiciară în mod independent, pe baza propriei aprecieri a faptelor și în concordanță cu spiritul legii, fără influențe externe, sugestii, presiuni, amenințări și fără vreun amestec, direct sau indirect, indiferent de la cine ar proveni și sub ce motiv”.

Totodată arată că prin încheierea 231/2016 ICCJ și nr. 333/2015 a judecătorului de cameră preliminară de la Curtea de Apel Cluj, în ce le privește pe reclamantele Raluca Cuc și Denisa Vidican, instanțele au reținut faptul că, pentru a strânge probe contra lor, procurorii de caz au ignorat secretul profesional al avocaților și confidențialitatea dintre avocat și client, în condițiile în care i-au audiat ca martori pe avocații Kiss Janos, Filip Mihai și Doseanu Răzvan. Procurorii au atribuit calitatea de martor celor trei avocați și i-au obligat în mod nelegal, ca sub jurământ, să divulge informații confidențiale, deși aveau reprezentarea defectuoasă a actelor pe care le îndeplinesc (fila 101- încheierea ICCJ) și a reținut în încheiere că: „Cumulativ, din actele și lucrările dosarului nu rezultă că martorii avocați au primit dezlegarea prealabilă, expresă și scrisă din partea clienților interesați în cauza respectivă, pentru a furniza relații în legătură cu cauza.”. Or, arată că, garanțiile principale ale respectării dreptului constituțional la apărare sunt asigurarea unui avocat din oficiu inculpatului lipsit de mijloace materiale și prezervarea confidențialității dintre client avocat.

În concluzie, arată că, cu scopul inculpării cu orice preț, procurorii DNA au exercitat presiuni asupra judecătorilor reclamanți, urmărindu-i penal pentru soluțiile pronunțate dar și asupra altor judecători, i-au chestionat cu privire la deliberare și, cu același scop, i-au determinat pe avocați să-și încalce obligația profesională de a nu divulga informațiile pe care le-au aflat de la clienții lor.

Pârâțul Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, a solicitat, prin întâmpinare, admiterea excepțiilor lipsei calității procesuale pasive, a inadmisibilității acțiunii, iar în subsidiar, solicită respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

În motivare arată că, în prealabil, în considerarea dispozițiilor art. 197 CPC invocă lipsa timbrajului, excepție care primează oricărei alte cereri sau excepții. Invocă art. 1 din O.U.G. nr. 80/2013. Arată că reclamanții au investit instanța de judecată cu o acțiune în pretenții, pentru repararea unor pretinse daune morale, apreciate de reclamanți la suma de 50.000 Euro, pentru fiecare dintre aceștia, pretenții întemeiate în drept pe dispozițiile art. 1373 Cod civil, privind răspunderea civilă delictuală - răspunderea comitentului pentru fapta prepusului, art. 20 din Constituția României și art. 6 paragraful 1, 2 și 3 lit. a) din CEDO. Acțiunea întemeiată pe dispozițiile care reglementează răspunderea civilă delictuală este o veritabilă acțiune în pretenții, evaluabilă în bani. Prin urmare, consideră că, natura juridică a prezentei acțiuni este aceea a unei cereri de drept comun evaluabile în bani și este supusă dispozițiilor art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 modificată.

Având în vedere cele de mai sus, precum și faptul că cererea nu se încadrează în niciuna din scutirile prevăzute de OUG nr. 80/2013, apreciază că se impune timbrarea la valoarea pretențiilor indicate de reclamanți. În contextul celor expuse solicită să se pună în

vedere reclamanților să precizeze contravaloarea în lei a cuantumului daunelor morale astfel pretinse, în vederea stabilirii valorii taxei de timbru, și obligarea reclamanților să timbreze la valoarea cuantumului pretențiilor afirmate, iar în caz contrar, în temeiul art. 197 teza a doua Cod de procedură civilă, solicite admiterea excepției și anularea cererii ca fiind netimbrată.

În raport de dispozițiile legale evocate în susținerea pretențiilor astfel afirmate, pe cale de excepție de fond, peremptorie și de ordine publică, invocă lipsa calității procesuale pasive a Statului român prin Ministerul Finanțelor Publice. Invocă art. 36 CPC. Arată că este de principiu că legitimarea, calitatea procesuală pasivă presupune într-o cauză civilă existența unei identități între persoana pârâtului și cel care este subiect pasiv al raportului juridic dedus judecării, cu alte cuvinte cu titularul obligației deduse judecării.

Consideră că din interpretarea coroborată a dispozițiilor art. 148 și 194 CPC rezultă că reclamantul, fiind cel care pornește acțiunea, trebuie să justifice inclusiv calitatea procesuală pasivă, prin indicarea obiectului cererii și a motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază pretenția sa, iar instanța de judecată este obligată să verifice chiar din oficiu îndeplinirea acestei condiții obligatorii motiv pentru care, în această acțiune trebuia chemată în judecată doar persoana fizică/juridică care, se presupune, că a comis fapta, raportat la dispozițiile art. 1373 din Noul Codul civil (corespondentele art. 998-999 din vechiul Cod civil), raportat la art. 219, la alin. 1 al art. 223 și art. 224 din același act normativ.

Apreciază că voința reclamanților de a se judeca cu Statul român prin Ministerul Finanțelor Publice, nu este de natură să confere și legitimare procesuală pasivă acestuia într-o cauză, având în vedere că o astfel de legitimare se analizează strict și delimitat în funcție de raportul juridic dedus judecării în cauza respectivă.

Consideră că în speță sunt incidente dispozițiile art. 224 alin.(1) și art. 219 Cod civil. Arată că reclamanții justifică calitatea procesuală a pârâtului din perspectiva dispozițiilor art. 1373 Cod civil. Învederează că, condițiile de drept comun ale răspunderii comitentilor, sunt fapta ilicită a prepusului, prejudiciul suferit, raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită a prepusului și prejudiciu.

Consideră că raportul de prepușenie nu ar putea fi considerat ca fiind format, fără îndeplinirea celor trei elemente constitutive obligatorii, precizate de literatura juridică: acordul de voințe realizat între comitent și prepus; acceptarea de către prepus a poziției sale de subordonare față de comitent, căruia îi recunoaște o autoritate ce se concretizează într-o putere de supraveghere, direcție și control în îndeplinirea funcției sau activității pe care urmează să o desfășoare; îndeplinirea unor funcții sau însărcinări de către prepus în interesul comitentului sau al altuia. Arată că definiția comitentului este data de dispozițiile art. 1373 alin. (2) Cod civil.

Așadar între comitent și prepus trebuie să existe raporturi de autoritate/subordonare, care să rezulte fie dintr-un contract, fie din lege. Invocă dispozițiilor art. 3 alin. 1 – 12 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Analizând dispozițiile legale mai sus evocate, consideră că se reține faptul că, pârâtul Statul român prin Ministerul Finanțelor Publice nu poate fi reținut în calitate de comitent al reclamanților, întrucât, pentru ca dispozițiile art. 1373 Cod civil să își găsească aplicarea în cauză, este necesar ca pârâtul să aibă calitatea de comitent al procurorilor de caz, iar între pârât și aceștia nu există un raport de prepușenie, pârâtul nefiind ținut să răspundă pentru modul de exercitare a atribuțiilor profesionale de către procurori în baza principiilor răspunderii civile delictuale, ci doar în cazurile expres prevăzute de lege.

Prin urmare, arată că, Statul nu răspunde pentru pagubele produse printr-una din formele de exercitare a autorității sale chiar dacă din Constituția României rezultă că Statul român garantează, printre alte valori fundamentale, și drepturile și libertățile cetățenilor iar atâta vreme cât prin legea fundamentală se prevede că „statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor-legislativă, executivă și judecătorească-în cadrul democrației constituționale” înseamnă că fiecare putere din stat are o răspundere distinctă.

Consideră că singurul caz în care se prevede expres răspunderea directă a statului este cel reglementat în art. 52 alin.3 din Constituție potrivit căruia „Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare”, și aceasta stabilită numai în condițiile legii însă în speța de față nu există o astfel de situație pentru a deveni aplicabile normele de excepție reglementate de legea fundamentală.

Ca atare, apreciază că nu se realizează identitatea cerută de lege, între cel care stă în judecată, în calitate de pârât, și cel care poate fi obligat în raportul juridic dedus judecării motiv pentru care cererea de chemare în judecată este inadmisibilă. Arată că reclamanții și-au întemeiat pretențiile civile pe art. 20 din Constituția României; art. 6 paragraf 1, 2 și 3 lit. a din CEDO; art. 47 din Carta Drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, Art. 14 pct. 2 și 3 din Pactul internațional din 16 decembrie 1966 cu privire la drepturile civile și politice, precum și art. 11 pct. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, fără să menționeze normele de drept intern care conferă acestora accesul la o instanță națională. Față de dispozițiile generale ale dreptului comunitar antamat de reclamanți și pe care îl consideră apropiat pretențiilor în cauză, înțelege să evoce jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (denumită în continuare „Curtea”) în interpretarea și aplicarea art. 6 (aspectul civil) din Convenția europeană a drepturilor omului, unde s-a reținut faptul că aplicabilitatea art. 6 § 1 în materie civilă depinde, în primul rând, de existența unei „contestații”, în plus, trebuie să se întemeieze pe un „drept” care să poată fi pretins, cel puțin în mod credibil, recunoscut în dreptul intern, indiferent dacă acest drept este sau nu protejat de Convenție. Trebuie să fie vorba despre o contestație reală și serioasă, care poate privi atât existența însăși a dreptului, cât și întinderea sa sau modalitățile sale de exercitare. În sfârșit, rezultatul procedurii trebuie să fie în mod direct decisiv pentru dreptul „civil” în cauză, o legătură foarte slabă ori consecințe îndepărtate nefiind suficiente pentru ca art. 6 § 1 să fie aplicabil [Regner împotriva Republicii Cehe (MC), pct. 99.]. De asemenea arată că Curtea, a statuat în cauzele - Karoly Nagy împotriva Ungariei (MC), pct. 60-61; Roche împotriva Regatului Unit (MC), pct. 119; - Boulois împotriva Luxemburgului (MC), pct. 91], faptul că: „Dreptul material invocat de reclamant în fața instanței naționale trebuie să aibă o bază legală în statul în cauză” astfel că „pentru a decide dacă „dreptul” invocat are într-adevăr o bază în dreptul intern, trebuie să se ia ca punct de plecare dispozițiile din dreptul național relevant și interpretarea pe care i-o dau instanțele interne”, cauza [Al-Dulimi și Montana Management inc. împotriva Elveției (MC), pct. 97]. Consideră că la fel de relevantă este și interpretarea dată de Curte potrivit căreia ”în schimb, organismele Convenției nu pot crea, prin interpretarea art. 6 § 1, un drept material cu caracter civil care să nu aibă nicio bază legală în statul respectiv”, cauzele [Roche împotriva Regatului Unit (MC), pct 117 și Karoly Nagy împotriva Ungariei (MC), pct. 60-61].

Revenind la dreptul intern corelativ procedurii reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate (nu este cazul în speță), învederează că aceasta este una specială, prevăzută de dispozițiile art.52 alin.3 din Constituție, art.96 din Legea nr.303/2004 și cele ale art.538-539 din Codul de procedură penală (art.504 și următoarele din Codul de procedură penală de la 1968). Astfel, raportat la răspunderea statului în caz de eroare judiciară, în doctrina și legislația românească, arată că există următoarele cazuri de răspundere a statului în caz de erori judiciare: răspunderea statului pentru erorile judiciare cauzate în cazul condamnării ori al privării de libertate, ori al restrângerii de libertate în mod ilegal care este reglementată de prevederile art.538-539 din Codul de procedură penală, fiind o ipoteză specială de răspundere; răspunderea statului pentru erorile judiciare săvârșite în alte procese decât cele penale, reglementată de, art.96 din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare, care este de asemenea o răspundere civilă specială; răspunderea generală a statului pentru erorile judiciare, în alte cazuri decât cele reglementate de legea specială, rezultată din prevederile art.52 alin.3 din Constituția României, deoarece chiar dacă Legea nr.303/2004 face referire la răspunderea statului pentru erori judiciare și sancționează producerea de erori judiciare provocate exclusiv prin faptele magistraților, ea nu acoperă toată aria de fapte care ar putea provoca erori judiciare, cum ar fi, de exemplu, faptele altor participanți la procesul

penal sau chiar al altor autorități cu care colaborează instanțele. Se apreciază că în cazul în care eroare judiciară se datorează faptelor unor asemenea persoane sau autorități, răspunderea statului va deriva direct din textul constituțional.

Reclamanții susțin că în soluționarea dosarului de urmărire penală nr. 37/P/2012 al DNA - Serviciul Teritorial Oradea, le-a fost încălcat dreptul la soluționarea într-un termen rezonabil a procedurilor judiciare derulate împotriva acestora, a prezumției de nevinovăție, încălcarea dreptului la un proces echitabil, la apărare, la fi cercetați de un magistrat imparțial, a dreptului de a li se aduce la cunoștință de îndată, complet și concret învinuirile, motiv pentru care se consideră îndreptățiți să solicite instanței de judecată, obligarea pârâtului la plata către aceștia a sumei de 50.000 Euro, pentru fiecare, cu titlu de daune morale. Invocă art. 52 alin. 3 din Constituția României.

Arată că principiul de ordin constituțional al răspunderii patrimoniale a statului pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare, este dezvoltat la nivel de lege, prin dispozițiile art. 538-542 Cod procedură penală și ale art.96 din Legea nr. 303/2004, în ambele cazuri, răspunderea directă a statului și cea indirectă ori subsidiară a judecătorului / procurorului fiind subordonate cazului de eroare judiciară. Invocă art. 96 alin. 1-4 din Legea nr. 303/2004, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 242/2018, în raport de data intrării în vigoare a Legii nr. 242/2018, prin care a fost modificat art. 96 din Legea nr. 303/2004, noua reglementare a erorilor judiciare nu este aplicabilă, din punct de vedere al dreptului substanțial, situației reclamate în prezenta cauză.

Astfel, arată că, principiul neretroactivității legii civile împiedică aplicarea legii noi pentru situațiile născute înainte de intrarea ei în vigoare iar constatarea existenței sau inexistenței unei erori judiciare, se raportează la dispozițiile legale în vigoare la data producerii faptului juridic pretins prejudiciabil.

Prin urmare, consideră că este evident că din perspectiva legii aplicabile, toate consecințele juridice care derivă din producerea unei erori judiciare sau a unei eventuale privări nelegale de libertate (în cauză nu ne aflăm în această din urmă ipoteză), nu ar putea fi guvernate decât de legea sub imperiul căreia această eroare ar fi fost săvârșită. Consideră că Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, consacră regula potrivit căreia dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare - art. 24 și, în mod corespunzător art. 25 alin. (1), statuează că procesele în curs de judecată, precum și executările silite începute sub legea veche rămân supuse acelei legi iar în aceste coordonate logice, trebuie remarcat faptul că legea de procedură sub imperiul căreia au fost derulate cercetările penale în dosarul nr. 37/P/2012 al DNA - Serviciul Teritorial Arad, sunt anterioare Legii nr. 242/2018 (18.10.2018), prin care au fost introduse dispozițiile actuale ale art. 96 din Legea nr. 303/2007.

Din această perspectivă, arată că reclamanții nu au făcut dovada îndeplinirii, în prealabil, a condiției obligatorii referitoare la stabilirea prin hotărâre judecătorească definitivă, a răspunderii disciplinare sau penale a magistratului, pentru o faptă săvârșită în timpul procesului, de natură să determine o eroare judiciară. Consideră că actele și faptele juridice încheiate, ori după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a legii noi nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor.

Așadar, având în vedere faptul că răspunderea patrimonială a Statului Român prin Ministerul Finanțelor Publice pentru prejudiciile despre care se pretinde că au fost cauzate în soluționarea dosarului penal nr. 37/P/2012 al DNA - Serviciul Teritorial Oradea, astfel că nu poate fi angajată decât în condițiile legii speciale, iar reclamanții nu au făcut dovada potrivit dispozițiilor art. 96 din Legea nr. 303/2004, forma în vigoare la data emiterii ordonanțelor de clasare, a existenței unei hotărâri definitive, pronunțate în prealabil investirii cu prezentul dosar, de stabilire a răspunderii penale sau disciplinare a judecătorului, de natură să determine o eroare judiciară, motiv pentru care solicită a se constata că în cauză nu sunt îndeplinite

condițiile de admisibilitate prevăzute de dispozițiile legale evocate, ce reclamă o soluție de respingere a acțiunii ca fiind inadmisibilă.

Apreciază că pârâtul Statul Român nu poate fi obligat la plata unor pretinse despăgubiri civile nici din perspectiva dreptului comun al răspunderii civile delictuale, întrucât, pentru atragerea acestei răspunderi, având în vedere că se cer a fi îndeplinite cumulativ patru condiții: fapta ilicită a pârâtului, existența unui prejudiciu cauzat reclamantei prin fapta ilicită, legătura de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu și vinovăția pârâtului în săvârșirea faptei ilicite, iar în speță, în mod cert, nu este îndeplinită prima condiție, aceea a existenței unei fapte proprii a statului român cu caracter ilicit, respectiv o faptă contrară legilor imperative și bunelor moravuri, având ca efect încălcarea sau atingerea drepturilor subiective ale reclamantei.

Consideră că nici răspunderea civilă delictuală obiectivă a pârâtului Statul Român nu poate fi reținută, întrucât, pentru ca aceasta să își găsească aplicarea, ar fi necesar ca pârâtul să aibă calitatea de comitent al magistraților procurori, iar între pârât și aceștia nu există un raport de prepușenie, pârâtul nefiind ținut să răspundă pentru modul de exercitare a atribuțiilor profesionale de către procurori în baza principiilor răspunderii civile delictuale, ci doar în cazurile expres prevăzute de lege, mai sus explicitate.

Arată că art. 52 alin.(3) din Constituția României, republicată, stabilește răspunderea patrimonială a statului pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare, aceeași prevedere fiind preluată și de art. 96 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 303/2004). Din interpretarea per a contrarie a textului art. 52 alin. (3) din Constituția României, republicată, precum și din cea sistematică a tezelor definite de art. 52 din Constituție, în integralitatea sa, în cazul unor pretinse vătămări cauzate de autoritățile menționate în titlul III capitolul VI din Constituție, statul nu poate fi tras la răspundere decât în cazul vătămarilor cauzate prin erori judiciare.

Astfel, consideră că este nejustificată în acest caz antrenarea răspunderii statului pe temeiul răspunderii civile delictuale, așa cum s-a reținut constant în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție (Secția I civilă - Decizia nr. 6.976/09.12.2004 și Secția a II-a civilă - Decizia nr. 1.911/15.11.2016). Învederează că, practica Înaltei Curți de Casație și Justiție oglindită în decizii de speță, a statuat "că dispozițiile art.998-999 Cod civil (art. 1349 și următoarele din Noul Cod Civil), privind răspunderea civilă delictuală, nu pot constitui temei pentru angajarea răspunderii statului pentru erorile judiciare". (Decizia nr. 422/17.01.2006) iar în sensul celor de mai sus, o decizie de speță a Înaltei Curți de Casație și Justiție pune în evidență că, ori de câte ori printr-o lege/normă se prevede o procedură specială, aceasta se va aplica în totalitate, iar nu regulile de drept comun, care reglementează răspunderea civilă delictuală, căci legea specială se aplică în baza principiului de drept „specialia derogant generalibus” (Decizia nr. 8591/06.12.2011). Tot în acest sens este și sentința civilă nr. 1794/18.09.2018 a Tribunalului București (dosarul nr. 23600/3/2015).

Pe de altă parte, arată că, dispozițiile legale evocate în susținerea pretențiilor afirmate, respectiv dispozițiile art. 1373 Cod civil privind răspunderea comitenților pentru prepuși, sunt netemeinice în raport de dispozițiile art. 222 din același act normativ. Art. 222 din Codul civil, sub denumirea marginală „Independența patrimonială” se consacră principiul potrivit căruia persoana juridică având în subordine o altă persoană juridică nu răspunde pentru neexecutarea obligațiilor acesteia din urmă și nici persoana juridică subordonată nu răspunde pentru persoana juridică față de care este subordonată, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Chiar dacă din punct de vedere juridic ar exista o „relație de subordonare” între două persoane juridice, respectiv Statul român prin Ministerul Finanțelor Publice și Ministerul Public, pe care îl considera tributar pretinselor daune morale, arată că legea oprește confuziunea patrimonială între acestea și în consecință, interzice răspunderea reciprocă a celor două persoane juridice pentru datoriile proprii, singura excepție fiind atunci când ne aflăm în prezența confuziunii de patrimonii aparținând persoanelor juridice.

Arată că, astfel cum a reținut și înalta Curte de Casație și Justiție, raporturile dintre stat și puterea judecătorească sunt reglementate prin norme de rang constituțional și subordonat acestora, prin lege organică, respectiv Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor. (Decizia nr. 3027/14.05.2010).

Precizează că în sensul celor de mai sus, o decizie de speță a înaltei Curți de Casație și Justiție pune în evidență că, ori de câte ori printr-o lege/normă se prevede o procedură specială, aceasta se va aplica în totalitate, iar nu regulile de drept comun, care reglementează răspunderea civilă delictuală, căci legea specială se aplică în baza principiului de drept „specialia derogant generalibus” (Decizia nr. 8591/06.12.2011).

Tot în acest sens este și sentința civilă nr. 1794/18.09.2018 a Tribunalului București (dosarul nr. 23600/3/2015). Așadar, având în vedere faptul că răspunderea patrimonială a Statului român prin Ministerul Finanțelor Publice, pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare nu poate fi angajată decât în condițiile legii speciale și nu potrivit prevederilor dreptului comun întrucât, în caz contrar, prin soluția pronunțată, s-ar încălca principii fundamentale de drept precum specialia generalibus derogant și electa una via, solicită să se constate că prezentul demers judiciar este inadmisibil. În situația ipotetică, în care instanța nu va achiesa la excepțiile invocate și va proceda la judecarea cererii, pe fond solicită respingerea cererii ca neîntemeiată, având în vedere că prin cererea de chemare în judecată, reclamantul solicită obligarea pârâtului 'Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice la plata de daune morale ca urmare a încălcării prevederilor art.6 din CEDO, sub aspectul duratei nerezonabile a procedurii penale în care a fost implicat, precum și încălcarea drepturilor sale, astfel cum sunt ele prevăzute de Convenție.

Învederează că cercetarea penală nu este supusă unor termene limită, întrucât este necesară administrarea mai multor probe în temeiul cărora organele de urmărire penală pot concluziona asupra existenței sau nu a elementelor și indiciilor temeinice ale infracțiunilor prevăzute de legea penală. Arată că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a trasat pe tărâmul art.6 paragraful 1 din Convenție o serie de linii directoare, indicând astfel criteriile ce trebuie avute în vedere în aprecierea caracterului rezonabil al duratei și tot instanța europeană a precizat că aprecierea caracterului rezonabil al duratei unei proceduri judiciare trebuie să fie făcută în fiecare cauză în parte, în funcție de circumstanțele sale, precum și prin raportare la criteriile consacrate în materie de jurisprudența Curții, și anume: complexitatea cauzei în fapt și în drept, comportamentul părților în proces și comportamentul autorităților statale competente. Astfel, arată că, rezonabilitatea duratei procedurilor judiciare nu poate fi apreciată în abstracto, ci trebuie realizată în fiecare cauză în parte, în funcție de circumstanțele sale concrete (cauza Bartenbach contra Austriei, hotărâre din 20.03.2008, cauza Tudorache contra României, hotărâre din 29.09.2005).

În ceea ce privește termenul rezonabil în materie penală, art.6 paragraf 1 din Convenție, arată că, recunoaște oricărei persoane învinuite de săvârșirea unei infracțiuni dreptul de a obține, într-un termen rezonabil, o decizie definitivă cu privire la temeinicia și legalitatea acuzației ce i se aduce însă, aprecierea trebuie să ia în calcul justul echilibru ce trebuie menținut între exigența celerității procedurilor judecătorești și principiul general al unei bune administrări a justiției, în egală măsură consacrat de art. 6 (cauza Boddaert contra Belgiei, hotărâre din 12.10.1992, cauza CP. și alții contra Franței, hotărâre din 1 august 2000). Cu privire la durata procedurii, arată că, așa cum se arată și în cauza Reiner și alții împotriva României, natura rezonabilă se apreciază în funcție de circumstanțele cauzei și având în vedere criteriile consacrate de jurisprudența Curții Europene, în special complexitatea cauzei, comportamentul reclamantilor și al autorităților competente.

Așadar, consideră că, analiza caracterului rezonabil al termenului, trebuie să se realizeze în concreto, prin raportare la circumstanțele speciale ale fiecărei cauze, folosind însă criteriile reținute de către Curtea Europeană, respectiv: natura cauzei, importanța pe care aceasta o prezintă pentru reclamant, complexitatea cauzei, care este atestată de regulă de numărul celor acuzați și al martorilor, de volumul dosarului, de dificultățile ce țin de administrarea probelor, de investigațiile ce trebuie desfășurate și de o eventuală dimensiune

internațională a cauzei; comportamentul reclamanților, care trebuie să facă dovada faptului că a depus toate diligentele necesare în vederea derulării normale a procedurilor, precum și comportamentul autorităților. Arată că principiul dreptului la un proces echitabil cu componenta termenului rezonabil este strâns legat de respectarea garanțiilor procesuale și a drepturilor părților și ale subiecților procesuali, astfel încât să se constate la timp și în mod complet faptele care constituie infracțiuni.

Totodată, arată că în cazul în care se face referire la un termen „rezonabil” de soluționare a cauzelor, trebuie avută în vedere cerința desfășurării operative a procesului, dar în condițiile în care s-ar asigura și cerința aflării adevărului și apărarea părților din proces. Așadar, arată că, atât caracterul echitabil al procesului, cât și cerința soluționării cauzelor penale într-un termen rezonabil își pun amprenta asupra principiilor fundamentale ale unui proces și asupra fiecărei reglementări în parte, numai astfel asigurându-se realizarea celor două trăsături caracteristice înscrise în CEDO și în Constituția revizuită a României. În legătură cu aceste cerințe, arată că, la care se referă art. 6 paragraf 1 din Convenție, Curtea Europeană a Drepturilor Omului are o practică bine cristalizată și constantă, care oferă un tablou complet al situațiilor juridice, cu care pot fi confruntate instanțele judecătorești naționale, în legătură cu fiecare dintre cele trei elemente care alcătuiesc structura exigenței exprimate de Convenție în această privință și anume: i) tribunal stabilit de lege, ii) tribunal independent, iii) tribunal imparțial. „Tribunalul stabilit prin lege” este una dintre condițiile esențiale promovate de Convenție pentru a asigura condițiile obiective ale unei judecăți echitabile. La sintagma „stabilit prin lege” se aplică o interpretare extensivă a termenului. Convenția nu are în vedere numai baza legală a existenței tribunalelor, ci și orice dispoziție din dreptul intern referitoare la: competență, compunerea instanței, mandatul, incompatibilitatea și recuzarea magistraților ș.a. De asemenea, arată că, nici campania denigratoare de presă nu poate fi pusă în sarcina statului.

În privința solicitării daunelor morale, produse ca urmare a mediatizării intense a procesului penal, arată că, statul român nu poate fi ținut răspunzător, neavând rolul de a cenzura informațiile astfel apărute, întrucât s-ar încălca dreptul fundamental la exprimare, prevăzut și garantat de Constituția României, republicată.

Totodată arată că, Convenția Europeană a Drepturilor Omului consacră această libertate în art.10 parag. T „Orice persoana are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere”.

Astfel, arată că, în cazul în care libertatea de exprimare ar fi limitată în mod automat ori de câte ori s-ar considera ca ea ar încălca demnitatea, onoarea sau reputația unei persoane sau ar duce la defăimarea țării sau a națiunii ori ar fi contrară unei morale publice preconcepute, atunci ea nu ar mai opera decât pentru cazurile când sunt transmise informații inofensive, general acceptate la nivel social. Totodată arată că libertatea de exprimare vizează atât dezvoltarea personalității umane cât și dezbaterea publică a subiectelor de interes general. Orice dezbateră de acest fel, pentru a fi utilă din punct de vedere social presupune puncte de vedere contrare, unele dintre ele opuse opiniei dominante la un moment dat în societate. În consecință, arată că, statul nu poate interveni și cenzura informațiile apărute în presă întrucât s-ar încălca dreptul fundamental la exprimare, prevăzut și garantat expres de Constituție.

Invocă art. 30 alin. (8) din Constituția României. Consideră că, în cazul în care reclamanții se considerau prejudiciați de informațiile publicate în presă cu referire la persoana acestora, aveau liberul acces la justiție în vederea angajării răspunderii celor care prin publicarea unor informații neconforme cu adevărul ar fi depășit limitele libertății de informare.

Apreciază că, în acest context, nu se poate aprecia că publicarea unor anumite articole în presă legate de ancheta penală derulată împotriva reclamanților ar constitui o încălcare la demnitate, onoare și reputație, așa cum se afirmă prin acțiune, întrucât, în caz contrar ar însemna că niciodată, și în nicio situație, presa nu ar mai trebui să publice informații care țin de efectuarea unor acte de cercetare penală asupra unei anumite persoane, cu atât mai mult cu

cât infracțiunile pentru care reclamanții au fost trimiși în judecată, sunt infracțiuni de corupție, aceștia aveau calitatea de magistrați judecători, iar tema corupției este o temă frecventă și de dezbateră națională în România. În acest sens invocă decizia de inadmisibilitate pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Tănăsoaica împotriva României, prin care Curtea Europeană a stabilit că „protecția oferită jurnaliștilor de art. 10 din Convenție este subordonată condiției exercitării dreptului cu bună-credință, în sensul de a comunica informații în acord cu respectarea deontologiei jurnalistice care, în cazul furnizării de informații de către terțe persoane, presupune o mai mare rigoare și o atenție deosebită înainte de publicarea informațiilor”.

Nu în ultimul rând, arată că, în Decizia nr. 179/2016 - referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 539 alin. (2) CPP, Curtea Constituțională reține că, procedura reglementată de art. 539 CPP este o procedură specială care derogă de la dreptul comun în temeiul principiului “specialia generalibus derogant”. Această procedură specială vizează exclusiv cazurile de privare nelegală de libertate, iar nu alte drepturi fundamentale ale omului, pentru a căror lezare este necesară invocarea altor temeuri de drept, precum dispozițiile art. 252 și 253 din Codul civil sau art. 8 din CEDO care reglementează consecințele încălcării unor drepturi personale nepatrimoniale, precum dreptul la imagine, demnitate, inclusiv dreptul la viața privată. Cu titlu de practică judiciară invocă și decizia civilă nr. 812/23.11.2016 a Curții de Apel București - Secția a III - a Civilă (dosarul nr. 28951/3/2015), în care se reține că “pretinsa mediatizare ca infractor a reclamantului, deși acesta beneficia de prezumția de nevinovăție instituită de art. 5 indice 2 Cod procedură penală, nu poate fi imputată statului sau agenților săi care au participat la desfășurarea procesului penal în care a fost implicat reclamantul, ci reprezentanților mijloacelor de informare care au difuzat știrile sub aceasta formă. Prin urmare eventuala afectare a demnității, prestigiului, imaginii și reputației reclamantului nu este o consecință a acestui proces penal. Dimpotrivă, orice atingere adusă acestor valori prin prisma modului în care mass-media a preluat și difuzat informațiile referitoare la proces, a fost înlăturată prin pronunțarea soluției de achitare.” În ceea ce privește cuantumul pretinselor daune morale suferite de reclamanți ca urmare a derulării procedurilor judiciare de atragere a răspunderii penale, care au culminat cu trimiterea în judecată de către Direcția Națională Anticorupție - Serviciul Teritorial Oradea, arată că, atât doctrina cât și jurisprudența au arătat, în mod unitar, că „sarcina probei în cererea privind acordarea daunelor morale revine reclamantului, conform principiului de drept actori incumbit onus probandi, astfel că reclamantul trebuie să facă dovada existenței prejudiciului moral încercat”.

Totodată arată că jurisprudența a stabilit, de asemenea, necesitatea ca reclamantul să facă dovada îndeplinirii tuturor condițiilor necesare pentru admiterea acțiunii sale în același sens, s-a arătat și că nu este suficientă stabilirea culpei autorității, ci reclamantul trebuie să dovedească daunele suferite, revenindu-i sarcina să probeze producerea prejudiciului și legătura de cauzalitate existentă între acesta și fapta autorității. De asemenea, arată că și alte hotărâri au stabilit necesitatea probării prejudiciului, sarcina probei revenindu-i părții reclamante. Or, în speță, reclamanții nu aduc nicio dovadă a pretinsului prejudiciu suferit, mărginindu-se doar la afirmarea existenței acestuia. În concluzie, nu este dovedită condiția existenței prejudiciului. Menționează că în stabilirea despăgubirilor morale este necesar a se ține cont de dreptul subiectiv nepatrimonial încălcat, ceea ce impune cu necesitate ca reclamanții să facă dovada îndeplinirii a două condiții cumulative: afirmarea dreptului încălcat și circumstanțierea acestui drept, respectiv indicarea motivelor de fapt care i-au condus la certitudinea că s-a produs o încălcare a dreptului afirmat.

Totodată, arată că stabilirea cuantumului despăgubirilor nu trebuie să tindă la o îmbogățire fără justă cauză ci este imperios necesar a se avea în vedere gradul de încălcare a dreptului afirmat, respectându-se însă, atât principiul proporționalității cât și principiul echității. Învederează în acest sens și prevederile Deciziei civile nr. 1095/1994 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secția Civilă, potrivit cărora: „principiul reparării prejudiciului împiedică, însă, acordarea unor sume mai mari, nejustificate în raport de întinderea

prejudiciului real suferit, instituția răspunderii civile delictuale neputându-se transforma într-un izvor de îmbogățire fără just temei a celor ce se pretind prejudiciați.”

Nu în ultimul rând, arată că, la cuantificarea daunelor morale, în situațiile în care instanțele apreciază că acestea se cuvin a fi acordate, se are în vedere aspectul general ce se degajă din ansamblul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului care, în mod constant, a statuat faptul că, în privința daunelor morale, în lipsa unor criterii clare de evaluare a prejudiciului moral și de determinare a quantumului despăgubirilor necesare acoperirii acestuia, instanța trebuie să manifeste prudență și rezonabilitate în acordarea lor și tot astfel, în termenii Convenției Europene a Drepturilor Omului, criteriul echității în materia despăgubirilor morale are în vedere necesitatea ca persoana vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, cu efecte compensatorii, dar, în același timp, despăgubirile să nu se constituie în amenzi excesive pentru autorii prejudiciului și nici venituri nejustificate pentru victime.

Consideră că daunele morale sunt destinate să confere reclamantilor o satisfacție echitabilă dar nu pot fi stabilite într-un quantum exagerat, nejustificat de circumstanțele speței, să-i confere un folos material necuvenit, fără justificare causală în eroarea penală și consecințele acesteia (Decizia nr.301/2007 a Curții de Apel Craiova) iar din acest motiv, instanța sesizată cu repararea prejudiciului nepatrimonial trebuie să stabilească o sumă necesară nu atât pentru a repune persoana vătămată într-o situație similară cu cea avută anterior, cât a-i procura satisfacții de ordin moral, susceptibile de a înlocui valoarea de care a fost privată.

Referitor la capătul de cerere ce privește obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată solicită respingerea având în vedere că cheltuielile de judecată reprezintă, potrivit definiției, o sumă de bani în care se regăsesc toate cheltuielile pe care partea care a câștigat procesul le-a efectuat în cadrul litigiului soluționat prin hotărâre judecătorească.

Cu privire la conținutul cheltuielilor de judecată, arată că, în doctrină s-a afirmat că acestea se compun din taxele judiciare de timbru și timbru judiciar, onorariile avocaților și cheltuielile făcute de aceștia în interesele clienților, sumele cheltuite pentru administrarea probelor, pentru transportul și cazarea părților, deci din toate cheltuielile ocazionate de desfășurarea procesului. (G. Boroș, Codul de procedură civilă comentat și adnotat, Voi. I, Editura AII Beck, București, 2001, p. Invocă art. 453. CPC. Cererea pentru acordarea cheltuielilor de judecată are caracter accesoriu deoarece soluționarea ei intervine doar după rezolvarea capătului principal, iar soluția din cererea principală determina admiterea/respingerea cererii de acordare a cheltuielilor. Arată că Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa, acordă cheltuieli de judecată numai în măsura în care acestea sunt dovedite cu acte justificative. În acest sens învederează și practica CEDO prin care s-a statuat (Costin împotriva României) faptul ca “în conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor decât în măsura în care se stabilește realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil al quantumului lor.”, caracterul rezonabil al cheltuielilor semnificând faptul ca, în raport cu natura activității efectiv prestate, complexitatea, riscul implicat de prestarea serviciului, acestea sa nu fie exagerate, (art. 452 alin. 2 si 2 din CPC).

În drept, invocă dispozițiile legale la care a făcut referire în cuprinsul întâmpinării.

Reclamantii Florica Roman, Raluca Beatrix Cuc, Denisa Vidican și Ovidiu Daniel Galea, au depus la dosar răspuns la întâmpinare solicitând respingerea excepțiilor și apărările invocate de pârât. Cu privire la timbrajul cererii învederează că au invocat prin acțiunea formulată că prejudiciul ce le-a fost cauzat rezidă în atingerea adusă demnității, onoarei și reputației, componente esențiale ale vieții private. Precizează că demnitatea umană, apărută de toate sistemele de drept moderne, implică libertatea și autonomia socială a unei persoane, inclusiv dreptul de a avea o viață de familie potrivit alegerii fiecărei persoane. Invocă art. 26 din Constituție.

Prin urmare, consideră că statul garantează cetățenilor că nu va permite intruziunea nimănui în viața privată și nici vătămarea valorilor pe care o familie se întemeiază și că

oricine, din exterior, periclitează familia și valorile pe care se întemeiază va răspunde în fața legii. Or, arată că, prin încălcarea gravă a stabilității, siguranței, inclusiv materiale, a vieților de familie le-a fost vătămată demnitatea personală iar prin modul cum DNA a comunicat public și a „scurs” în presă dosarul nostru penal ne-a fost vătămată onoarea și reputația motiv pentru care, în speță, sunt incidente dispozițiile art. 7 din OUG 80/2013. Mai arată că, calitatea procesuală pasivă a pârâtului rezultă din Titlul IV, art. 94 și urm., din Legea 303/2004, conform căreia statul răspunde patrimonial totdeauna în locul magistraților.

Consideră că scopul acestor prevederi este garantarea independenței magistraților, protejarea acestora de orice presiuni, influențe, amenințări, inclusiv de posibilitatea de a fi chemați direct și personal în judecată pentru soluțiile pe care le dau în dosarele cu care sunt investiți, fapt ce le-ar periclita grav independența.

Arată că independența magistraților este, în fapt, independența justiției, principiu fundamental și inerent oricărui stat de drept și la care România a aderat prin tratatele internaționale pe care le-a semnat după 1990, după reinstaurarea democrației. Apreciază că susținerile pârâtului conform cărora ar trebui să se judece cu procurorii care i-au cercetat penal încălca flagrant principiile statului de drept și este surprinzător că astfel de alegații sunt enunțate de o componentă a puterii executive a statului român.

Or, dacă pentru erorile magistraților răspunde civil statul acesta nu poate avea decât calitatea de comitent, potrivit dispozițiilor art. 1373 Cod civil, consideră că singurele dispoziții legale care completează dispozițiile speciale din Legea 303/2004. Mai arată că raportul de prepușenie dintre stat și magistrat este unul special, guvernat de 2 principii inerente statului de drept: independența magistratului și separarea puterilor în stat iar ultimul principiu implică și controlul reciproc între puterile statului tocmai de aceea dispozițiile legale invocate în precedent prevăd posibilitate ca statul să se îndrepte în regres contra magistraților în condițiile legii dar acest aspect excede prezentului cadru procesual.

În concluzie, arată că toate alegațiile pârâtului din întâmpinare privind lipsa calității sale procesuale pasive sunt străine cauzei, nerelevante și inutile.

Cu privire la excepția inadmisibilității acțiunii consideră că argumentele pârâtului sunt confuze, străine de pricină și întemeiate pe axioma aberantă că statul nu răspunde vreodată, că este mai egal ca cetățenii săi. Arată că potrivit art. 16 alin.2 din Constituție nimeni nu este mai presus de lege, aceasta însemnând că nici statul, prin instituțiile sale, interpușii săi, nu este mai presus de lege iar acest principiu stă la baza statului de drept și face deosebirea dintre acesta și un stat totalitar, situat mai presus de lege, și care nu poate fi tras vreodată la răspundere de cetățenii săi. Pe de altă parte, arată că hotărârile CEDO invocate de pârât nu au nici o legătură cu prezenta pricină.

Astfel, arată că, cauza Regner contra Republicii Ceha privea situația unui înalt funcționar căruia nu i s-a permis accesul la unele documente clasificate iar Curtea a statuat: „103. în schimb, art. 6 nu este aplicabil în cazul în care legislația națională, fără a conferi un drept, acordă un anumit avantaj a cărui recunoaștere nu poate fi obținută în Justiție” iar accesul la informații clasificate nu este un drept ci o alegere a statului de a permite unor cetățeni atare acces. În cauza Karoly Nagy contra Ungariei este vorba despre caterisirea invocată ca fiind abuzivă de către reclamantul care era pastor la o Biserică reformată. Curtea a constatat că nu există un drept, prevăzut în legislația națională ori în Convenție, de a fi preot reformat care să justifice intervenția Curții.

Cu privire la susținerile privind neretroactivitatea Legii nr. 303/2004 învederează instanței că și anterior modificării legii prin Legea nr. 242/2018 tot statul răspundea civil în locul magistraților.

Cu privire la susținerile pârâtului potrivit cărora nu există legislație națională pe care să poată fi întemeiată acțiunea pendinte învederează instanței prevederile articolului 5 din Codul de procedură civilă reiterează că orice comitent răspunde civil pentru prepușii săi, angajarea răspunderii comitentului implică doar existența unui raport de prepușenie și a unui prejudiciu cauzat de un prepus în exercitarea funcției sau atribuțiilor încredințate de comitent,

nefăcându-se nici o referire la condiția faptei ilicite ori culpei prepusului pentru angajarea răspunderii civile delictuale a comitentului, conform art. 1373 Cod civil.

Arată că potrivit articolului citat comitentul este exonerat de răspundere exclusiv atunci când dovedește că victima cunoștea sau, după împrejurări, putea să cunoască, la data săvârșirii faptei prejudiciabile, că prepusul a acționat fără nicio legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate. În ce privește dovada prejudiciului și cuantumul despăgubirilor solicitate învederează instanței că pentru fapte care nu au existat, au fost supuși oprobriului public, trimiși în judecată, suspendați din funcția de judecători și lipsiți de mijloace de subzistență timp de aproape 2 ani, fapte ce sunt generatoare de prejudicii incontestabile pentru fiecare dintre reclamanți.

Prin încheierea camerei de consiliu din data de 18.11.2020 (dosar nr. 1048/108/2020/a1), instanța a constatat că acțiunea a fost legal timbrată, în baza art. 39 din OUG nr. 8/2013, a admis cererea de reexaminare împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, formulată de reclamanții Roman Florica, Cuc Raluca Beatrix și Galea Ovidiu Daniel stabilind că acțiunea a fost legal timbrată.

În deliberare asupra excepțiilor procesuale ale lipsei calității procesuale pasive și a inadmisibilității acțiunii invocate de pârât instanța a reținut următoarele:

Angajarea răspunderii civile delictuale impune întrunirea cumulativă a condițiilor ce decurg din prevederile art. 1349 coroborat cu art. 1357 Cod civil, și anume: fapta ilicită, prejudiciul, vinovăția și raportul de cauzalitate dintre faptă și pagubă.

Prin fapta ilicită se înțelege acțiunea sau inacțiunea care are ca rezultat încălcarea drepturilor subiective sau intereselor legitime ale unei persoane.

Faptele ilicite reclamate în cauză sunt: încălcarea termenului rezonabil al procedurilor judiciare derulate împotriva reclamanților, încălcarea prezumției de nevinovăție raportat la două comunicate de presă ale Direcției Naționale Anticorupție (DNA, în continuare), încălcarea dreptului reclamanților la un proces echitabil și încălcarea independenței funcționale a judecătorilor reclamanți Raluca Cuc și Denisa Vidican.

Prin prejudiciu se înțelege orice rezultat dăunător, prejudiciabil, de natură patrimonială sau nepatrimonială, ce constituie efecte ale încălcării drepturilor subiective și intereselor legitime ale persoanei, prejudiciul trebuind să fie cert, respectiv, existența lui să fie sigură, neîndoielnică și să poată fi evaluată în prezent.

Reclamanții au cerut repararea următoarelor prejudicii nepatrimoniale:

- cel adus aduse onoarei, demnității sau reputației unei persoane fizice, pagubă invocată de toți reclamanții raportat la cele două comunicate ale DNA

- reclamanta Florica Roman a invocat „stresul suplimentar cauzat de situația materială din perioada respectivă”, adică stresul psihic cauzat de starea materială precară, ce reprezintă o atingere adusă dreptului la sănătate și integritate psihică; suferința familiei sale, mai ales îmbolnăvirea soțului pe fondul concentrării reclamantei asupra situației sale juridice cu consecința ignorării familiei.

- reclamanta Cuc Raluca a invocat „consecințe în plan psihic și financiar ale trimiterii” sale în judecată raportat la reducerea veniturilor în perioada suspendării (având două credite bancare și doi copii s-a angajat în muncă la un cabinet avocațial obținând un venit mai mic decât cel de judecător) și la schimbarea specializării prin mutarea, la cererea sa, la secția comercială ce i-a impus „un efort major” pentru a-și „dezvolta capacitatea de lucru, abilitățile și competențele profesionale într-o materie nouă”.

- reclamantul Galea Ovidiu a invocat, la fel ca și reclamanta Cuc Raluca, pierderea venitului din muncă după trimiterea în judecată, familia fiind susținută financiar din salariul soției, arătând că a rămas fără mijloace de subzistență, fiind nevoit să împrumute bani. A reclamat, în plus, prejudiciul adus sănătății fizice, dar și suferința familiei, respectiv efortul depus pentru schimbarea specializării profesionale ca urmare a mutării la secția de contencios administrativ, arătând că „Efectul acestei mutări nedorite într-o altă specializare mi-a bulversat cariera și mi-a alterat satisfacția de a munci în materia pe care o îndrăgeam și o stăpâneam”.

Pentru antrenarea răspunderii civile delictuale este absolut necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport de cauzalitate, respectiv, prejudiciul cauzat unei anumite persoane să fie consecința faptei ilicite săvârșite de o altă persoană.

De asemenea, este necesar ca fapta ilicită să fie imputabilă autorului ei, să fi fost săvârșită din culpa acestuia, culpa fiind definită în doctrină ca atitudinea psihică a autorului faptei ilicite și păgubitoare față de fapta respectivă și față de urmările acelei fapte.

În plus, în cazul răspunderii civile delictuale întemeiate pe prevederile art. 1373 Cod civil, pe lângă condițiile mai sus menționate, este necesar să fie întrunite alte două cerințe speciale: existența raportului de prepușenie între comitent și prepus și săvârșirea faptei ilicite și prejudiciabile de către prepus în cadrul funcțiilor încredințate de comitent.

Prin raport de prepușenie se înțelege un raport de subordonare între prepus și comitent, concretizat prin încredințarea de către comitent a unor funcții în sarcina prepușilor.

Reclamanții au invocat răspunderea civilă delictuală a comitentului pentru fapta prepusului în condițiile dreptului comun (Codul civil), dar și răspunderea specială a statului pentru erorile judiciare reglementată de Legea nr. 303/2014 republicată și modificată raportat la activitatea procurorii DNA ce au instrumentat cauza penală în care au fost cercetați, mai ales a celor de la DNA Oradea.

În cauză sunt aplicabile prevederile art. 96 ale Legii nr. 303/2014 în forma anterioară modificării prin Legea nr. 242/12 octombrie 2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, având în vedere faptul că faptele ilicite reclamate s-au produs în intervalul 2013 – 01.03.2018, conform principiului *tempus regit actum* (actul/faptul juridic este reglementat de legea în vigoare la momentul realizării acestuia) și dispozițiile art. 6 alin. 1 și 2 din Codul civil („(1) Legea civilă este aplicabilă cât timp este în vigoare. Aceasta nu are putere retroactivă. (2) Actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a legii noi nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor.”).

Reclamanții au invocat fapte ilicite începând cu luna ianuarie 2013 (când susțin că a fost încălcată prezumția de nevinovăția, continuând cu comunicatul de presă al Direcției Naționale Anticorupție din 31.03.2014) și încetând la 06.04.2017 pentru reclamanta Roman Florica când prin ordonanța procurorului nr. 331/P/06.04.2017 a DNA Structura Centrală s-a dispus clasarea cauzei penale față de aceasta în baza art. 16 lit. a Cod procedură penală (CPP), la 07.11.2017 față de reclamantul Galea Ovidiu când prin ordonanța Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție s-a dispus clasarea cauzei față de acesta în baza aceluiași text de lege de mai sus (fapta nu există), respectiv, la 01.03.2018, când prin încheierea penală nr. 1/01.03.2018 a Curții de Apel Cluj s-a stabilit același temei al clasării cauzei penale față de reclamantele Vidican Denisa și Cuc Raluca Beatrix.

Art. 96 din Legea nr. 303/2014 republicată și modificată (forma în vigoare în perioada 2013 – 01.03.2018) conținea următoarea reglementare:

„(1) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare.

(2) Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea judecătorilor și procurorilor care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.

(3) Cazurile în care persoana vătămată are dreptul la repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare săvârșite în procese penale sunt stabilite de Codul de procedură penală.

(4) Dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciilor materiale cauzate prin erorile judiciare săvârșite în alte procese decât cele penale nu se va putea exercita decât în cazul în care s-a stabilit, în prealabil, printr-o hotărâre definitivă, răspunderea penală sau disciplinară, după caz, a judecătorului sau procurorului pentru o faptă săvârșită în cursul judecării procesului și dacă această faptă este de natură să determine o eroare judiciară.

(5) Nu este îndreptățită la repararea pagubei persoana care, în cursul procesului, a contribuit în orice mod la săvârșirea erorii judiciare de către judecător sau procuror.

(6) Pentru repararea prejudiciului, persoana vătămată se poate îndrepta cu acțiune numai împotriva statului, reprezentat prin Ministerul Finanțelor Publice.

(7) După ce prejudiciul a fost acoperit de stat în temeiul hotărârii irevocabile date cu respectarea prevederilor alin. (6), statul se poate îndrepta cu o acțiune în despăgubiri împotriva judecătorului sau procurorului care, cu rea-credință sau gravă neglijență, a săvârșit eroarea judiciară cauzatoare de prejudicii.

(8) Termenul de prescripție a dreptului la acțiune în toate cazurile prevăzute de prezentul articol este de un an.”.

Răspunderea pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare este reglementată de art. 52 alin. 3 din Constituția României, conform căruia: „Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare. Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.”, precum și de dispozițiile art. 96 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, ce completează în mod obligatoriu normele de drept comun în materia răspunderii civile delictuale.

Din examinarea tuturor acestor reglementări rezultă că răspunderea pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare revine direct și nemijlocit statului. Victima erorii judiciare nu are acțiune în repararea prejudiciului împotriva magistratului - judecător sau procuror - ori împotriva altei persoane căreia i-ar putea fi imputabilă săvârșirea erorii judiciare sau, după caz, fapta care a provocat eroarea judiciară în cauză.

Răspunderea statului intervine pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare săvârșite în procesele penale și pentru cele cauzate în alte procese decât cele penale. Răspunderea statului este o răspundere civilă delictuală specială, directă, nemijlocită și independentă de eventuala vinovăție a magistratului sau a altei persoane a cărei faptă a produs sau determinat eroarea judiciară care a cauzat prejudiciul. De asemenea, este o răspundere obiectivă, fără vinovăție, fiind întemeiată pe obligația de garanție în sarcina Statului, care are ca suport riscul de activitate a serviciului public de înfăptuire a justiției.

După repararea prejudiciului suferit de victima erorii judiciare, statul are acțiune în regres împotriva aceleia care cu rea-credință sau din gravă neglijență a provocat sau săvârșit acea eroare judiciară (art. 96 alin. 7 Legea nr. 303/2004 republicată și modificată).

În cazul răspunderii civile delictuale pentru erorile judiciare săvârșite în procesele penale normele generale (art. 52 alin. 3 din Constituția României, și art. 96 din Legea nr. 303/2004) se coroborează cu cele dispozițiile art. 538 – 542 CPP, ce reglementează eroarea judiciară în următoarele situații: achitarea prin hotărâre definitivă, în rejudecare, după anularea/desființarea unei hotărâri de condamnare; achitarea, prin hotărâre judecătorească definitivă, în cazul redeschiderii procesului după condamnarea definitivă, în cazul condamnatul judecat în lipsă; în situația privării nelegale de libertate a inculpatului achitat prin hotărâre definitivă condiționat, însă, de constatarea explicită, prin acte jurisdicționale, a caracterului nelegal al măsurilor preventive privative de libertate astfel cum s-a stabilit prin decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 15/2017 Completul competent să judece recursul în interesul legii.

Răspunderea civilă a statului în cazul erorilor judiciare produse în alte procese decât cele penale prezintă anumite particularități, conform art. 96 alin. 4 și 8 din Legea nr. 303/2004:

- art. 96 alin. 4 din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată (forma anterioară modificării aduse de Legea nr. 242/12 octombrie 2018) limita dreptul la reparație al persoanei vătămate printr-o asemenea eroare judiciară doar la prejudiciile materiale

- răspunderea statului este antrenată doar după stabilirea, în prealabil, printr-o hotărâre definitivă, a răspunderii penale sau disciplinare, după caz, a judecătorului sau procurorului pentru o faptă săvârșită în cursul judecării procesului și a împrejurării că fapta respectivă este de natură să determine o eroare judiciară;

- termenul de prescripție a dreptului la acțiunea în repararea prejudiciului material suferit de persoana vătămată este de 1 an și curge de la rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a stabilit răspunderea penală sau disciplinară a magistratului pentru o faptă săvârșită în cursul procesului care a fost de natură să determine eroarea judiciară, astfel cum rezultă din

coroborarea alin. 8 cu alin. 4 al art. 96 din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată în vigoare în intervalul de timp dedus judecății de reclamant.

În cazul de față nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 538 – 542 CPP privitoare la eroarea judiciară săvârșită în procesele penale, nefiind incidente prevederile art. 540 alin. 5 CPP („Reparația este în toate cazurile suportată de stat, prin Ministerul Finanțelor Publice.”) coroborate cu cele ale art. 538 din același cod, întrucât reclamantii nu au suferit o condamnare penală definitivă, ulterior desființată printr-o cale de atac extraordinară, urmată de achitarea lor prin altă hotărâre judecătorească penală definitivă.

Cu privire la toți reclamantii s-a dispus clasarea cauzei în baza art. 16 alin. 1 lit. a CPP („Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă: a) fapta nu există;”) prin următoarele acte de procedură:

- prin ordonanța din 06.04.2017 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție DNA (dosar nr. 331/P/2016) menținută prin ordonanța din 16.05.2017 (dosar nr. 141/II-2/2017) a procurorului șef al secției de combatere a corupției din cadrul DNA s-a dispus clasarea cauzei penale față de reclamanta Roman Florica

- prin ordonanța din 07.11.2017 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție Secția de urmărire penală și criminalistică (dosar nr. 396/P/2017) s-a dispus clasarea cauzei față de reclamantul Galea Ovidiu

- prin încheierea penală nr. 1/01.03.2018 a Curții de Apel Cluj Secția Penală și de minori (judecătorul de cameră preliminară) pronunțată în dosarul nr. 293/35/2017 a fost admisă plângerea formulată de reclamantele Vidican Denisa și Cuc Raluca Beatrix împotriva ordonanței din 06.04.2017 emisă în dosarul nr. 331/P/2016 al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție Direcția Națională Anticorupție menținută prin ordonanța din 16.05.2017 dată în dosarul nr. 145/II-2/2017 a procurorului șef al secției de combatere a corupției din cadrul DNA privitor la cele două petente, fiind schimbat temeiul juridic al soluției de clasare din dispozițiile art. 16 alin. 1 lit. b CPP în art. 16 alin. 1 lit. a din același cod.

Sunt relevante în cauză și considerentele deciziei nr. 263/2015 a Curții Constituționale (publicată în Monitorul Oficial nr. 415 din 11 iunie 2015) prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate privitoare la dispozițiile art. 96 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor:

„27. În cazul de față, nemulțumirea autorului excepției izvorăște dintr-o cauză în care un procuror a emis un rechizitoriu care nu s-a fundamentat pe fapte care să întrunească elementele constitutive ale vreunor infracțiuni. Pentru a fi pusă în discuție o eventuală reparare de prejudicii, ar trebui să existe o eroare judiciară în materie penală. Or, eroarea judiciară constă atât potrivit dispozițiilor art. 504 din Codul de procedură penală din 1968, cât și potrivit dispozițiilor art. 538 din actualul Cod de procedură penală, într-o condamnare definitivă și pentru care, în urma rejudecării, s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare. Prin urmare, nu poate fi pus semnul egalității între un rechizitoriu care doar dispune trimiterea în judecată și o hotărâre definitivă de condamnare, deoarece, potrivit dispozițiilor art. 23 alin. (11) din Constituție, „Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată”, prezumție care nu poate fi înlăturată de existența unui act de trimitere în judecată, care, de altfel, poate fi supus cenzurii, partea interesată având posibilitatea „de a arăta judecătorului în ce constă nelegalitatea comisă” (a se vedea Decizia nr. 412 din 7 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 3 iunie 2011).”

În cazul erorii judiciare săvârșite în alte procese decât cele penale, repararea prejudiciilor produse în activitatea judiciară de către magistrați revine exclusiv statului, răspunderea sa fiind condiționată de stabilirea, în prealabil, printr-o hotărâre definitivă, a răspunderii penale sau disciplinare, după caz, a judecătorului sau procurorului pentru o faptă săvârșită în cursul judecății procesului și dacă această faptă este de natură să determine o eroare judiciară conform art. 96 alin. 4 din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată (forma anterioară modificării prin Legea nr. 242/12 octombrie 2018).

Or, în speță, nu este îndeplinită niciuna din condițiile menționate de textul de lege, ce reprezintă sediul materiei pentru repararea prejudiciilor materiale cauzate prin erorile judiciare săvârșite în alte procese decât cele penale.

Cu privire la acest text de lege, Curtea Constituțională a reținut prin Decizia nr. 60 din 11 februarie 2014 (publicată în Monitorul Oficial nr. 279 din 16 aprilie 2014), că răspunderea statului pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare, este o răspundere care nu este bazată pe culpă, fiind fundamentată pe rolul statului de garant al activității autorității judecătorești, însă este condiționată de existența unei hotărâri definitive de atragere a răspunderii penale sau de sancționare disciplinară a judecătorului sau a procurorului, pentru o faptă săvârșită în cursul judecării procesului, și care a fost de natură a determina eroarea judiciară, condiție reglementată de textul de lege menționat.

Potrivit art. 4 din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată (forma în vigoare în primele luni ale anului 2018), atât judecătorii, cât și procurorii sunt obligați ca, prin întreaga lor activitate, să asigure supremația legii, să respecte drepturile și libertățile persoanelor, motiv pentru care orice nesocotire a principiului legalității este de natură să atragă răspunderea lor penală, disciplinară sau civilă. În acest sens sunt și prevederile art. 94 din aceeași lege, potrivit căreia "judecătorii și procurorii răspund civil, disciplinar și penal, în condițiile legii".

Orice persoană interesată are deplina libertate de a formula împotriva judecătorului/procurorului o acțiune, care poate îmbrăca fie forma unei plângeri penale, fie forma unei sesizări adresate Inspecției Judiciare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile art. 45 alin. 2 din Legea nr. 317/2004. Art. 97 alin. 1 din Legea nr. 303/2004 reglementează dreptul oricărei persoane de a „sesiza Consiliul Superior al Magistraturii, direct sau prin conducătorii instanțelor ori ai parchetelor, în legătură cu activitatea sau conduita necorespunzătoare a judecătorilor sau procurorilor, încălcarea obligațiilor profesionale în raporturile cu justițiabilii ori săvârșirea de către aceștia a unor abateri disciplinare.”

Exercitarea atribuțiilor specifice cu rea-credință sau gravă neglijență reprezintă o abatere disciplinară prevăzută la art. 99 lit. t din Legea nr. 303/2004, iar potrivit dispozițiilor art. 134 alin. 2 din Constituție, competența de a se pronunța în domeniul răspunderii disciplinare a procurorilor și de a identifica în concret existența unei erori judiciare în alte cauze decât cele penale revine în exclusivitate Consiliului Superior al Magistraturii, care, în astfel de situații, îndeplinește rol de instanță de judecată.

Prin urmare, instanța de judecată investită cu acțiunea în repararea prejudiciului nu poate cerceta în cadrul acțiunii în răspundere civilă delictuală, prevăzută de art. 1349, art. 1357 Cod civil, activitatea desfășurată de procuror în legătură cu urmărirea penală, întocmirea rechizitoriului privitor la reclamant, în considerarea dispozițiilor legale speciale mai sus reținute.

Încălcarea normelor de drept de către procuror, prin exercitarea atribuțiilor specifice cu rea-credință sau gravă neglijență, trebuie să se stabilească în prealabil în cadrul procedurii speciale, reclamantii nedovedind o atare situație ca premisă pentru antrenarea răspunderii statului.

Reclamanta Roman Florica a sesizat Consiliul Superior al Magistraturii, în anul 2013, privitor la „comportamentul incalificabil al domnului procuror DNA” referitor la faptul că în seara zilei de 25.11.2012 numitul Jurcă Gheorghe i-a spus soțului reclamantei că a fost chemat la DNA Oradea de către un procuror care l-a întrebat ce sume de bani i-a dat reclamantei, că procurorul a făcut presiuni asupra lui pentru a declara că i-a dat mită o sumă de bani neprecizată, amenințându-l că îl trimite în judecată pentru trafic de influență dacă nu depune denunț împotriva reclamantei.

Prin rezoluția din 21.01.2013 (înregistrată sub nr. 4500/IJ/1310/DIP/2012), Inspecția Judiciară a dispus clasarea memoriului reclamantei Roman Florica, în considerarea faptului că Direcția Națională Anticorupție – Serviciul Teritorial Oradea efectua acte premergătoare în dosarul nr. 37/P/2012 având ca obiect săvârșirea unor fapte de corupție, „iar din verificări nu a rezultat vreo activitate sau conduită necorespunzătoare ori vreo încălcare a obligațiilor

profesionale sau săvârșirea unor abateri disciplinare din partea procurorului șef” în cursul instrumentării dosarului nr. 37/P/2012 al DNA Serviciul Teritorial Oradea, constatând că martorul Jurcă Gheorghe a fost audiat cu respectarea prevederilor art. 78 din următoarele Cod procedură penală.

Reclamanta Cuc Raluca Beatrix a solicitat Consiliului Superior al Magistraturii, la 08.04.2014, formularea unui punct de vedere cu privire la interpretarea legii privind conținutul sintagmei „secretul deliberării” și în ce măsură un judecător poate fi obligat să răspundă în fața procurorului DNA la întrebări legate de modalitatea de deliberare, inclusiv despre opinia separată a altui coleg. Solicitarea a fost făcută în contextul interogatoriului ce i-a fost administrat în dosarul nr. 37/P/2012 în calitate de suspect, apreciind că întrebările care i s-au pus aduceau atingere dispozițiilor art. 2 alin. 3, art. 91 alin. 2 din Legea nr. 303/2004, art. 392 alin. 2 CPP și art. 16 alin. 2 din Legea nr. 304/2004.

Curtea de Apel Oradea a sesizat, de asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii, la 07.04.2014 (prin adresa nr. 1090/22/A/07.04.2014), cu rugămintea de a exprima un punct de vedere privitor la 2 aspecte: dacă un judecător poate încălca secretul deliberării în cadrul declarațiilor pe care le dă într-o anchetă penală; dacă se impune ca judecătorii care sunt anchetați pentru preținse fapte penale în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu trebuie să se abțină de la soluționarea cauzelor de competența organului penal ce îi anchetează, respectiv, dacă aceștia se află într-un conflict de interese, în condițiile în care cererile de abținere ale judecătorilor sunt interpretate de mass-media ca un refuz de judecată a sesizărilor DNA; dacă aceste aspecte sunt de natură să afecteze imaginea și independența justiției.

O sesizare similară a fost adresată Consiliului Superior al Magistraturii de către Tribunalul Bihor (adresa nr. 1892/17/A/2014 din 09.04.2014).

Reclamantul Galea Ovidiu a sesizat inspecția Judiciară, la 03.06.2014, pentru a exprima un punct de vedere referitor la afectarea imaginii și independenței justiției prin comunicatul de presă al DNA din 31.03.2014 nr. 338/VIII/3 în cuprinsul căruia se arată că, în data de 09.07.2010 în calitate de președinte a completului de judecată, a dispus preschimbarea termenului de judecată a contestației în anulare din 24.09.2010 în 16.06.2010, deși a probat procurorului că acest aspect a fost decis de întregul complet de judecată. Arată, în continuare, că în condițiile probațiunii pe care a înțeles să o administreze procurorul de caz a extins urmărirea penală față de el privitor la o nouă infracțiune, susținând că i-ar fi indus în eroare pe colegii de complet. În același comunicat de presă arată că adus la cunoștința publicului că prin încheierea din 16.06.2010 a Tribunalului Bihor reclamantii Galea Ovidiu și Vidican Denisa și un alt judecător au dispus admiterea „în principiu a contestațiilor în anulare (fără ca instanța să-și motiveze soluția), s-a dispus suspendarea executării sentinței penale și punerea de îndată în libertate a condamnatului”, precum și faptul că din completul de judecată care a pronunțat această soluție a făcut parte reclamantul care în urmă cu 2 săptămâni fusese președintele completului de recurs care a pronunțat condamnarea aceluiași inculpat la pedeapsa închisorii. Față de aceste afirmații, reclamantul a apreciat că se urmărea denigrarea a doi membri ai completului de judecată din 16.06.2010 ca și cum al treilea nu ar fi dat soluția în cunoștință de cauză

Prin adresa nr. 4796/17/A/2014 din 30.07.2014 Tribunalul Bihor a comunicat reclamantei Cuc Raluca Beatrix răspunsul Consiliului Superior (adresa nr. 7732/21.07.2014) la sesizarea de mai sus cuprinzând următoarele concluzii: obligația judecătorului de păstrare a secretului deliberării în legătură cu fapta cu privire la care este cercetat penal încetează în momentul în care, potrivit art. 307 Cod penal, i se adus la cunoștință, înainte de prima sa audiere, calitatea de suspect, fapta pentru care este suspectat, încadrarea juridică a acesteia, drepturile procesuale prevăzute de art. 83 din același cod; judecătorul poate fi audiat ca martor într-un proces al cărui obiect săvârșirea unei infracțiuni în legătură cu procesul deliberării; judecătorul față de care s-a început urmărirea penală pentru săvârșirea unor fapte de corupție ar trebui să se abțină de la soluționarea pricinilor cu această natură până la clarificarea situației sale, întrucât se încalcă aparența de imparțialitate și obiectivitate de care orice judecător este răspunzător.

În finalul acestei adrese se arată că <<Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că afirmațiile cuprinse în comunicatul de presă emis de Direcția Națională Anticorupție la data de 31.03.2014 (nr. 338/VII/3) nu sunt de natură să afecteze imaginea și independența justiției, fiind vorba despre o informare a opiniei publice despre proceduri penale aflate în derulare, care prezintă probleme de interes public în activitatea instanțelor și parchetelor, dată publicității conform principiului 4 al recomandării Rec 82003 a Comitetului Miniștrilor către statele membre al Uniunii Europene.

Considerentele care au stat la baza adoptării soluțiilor menționate se regăsesc în cuprinsul Hotărârii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 846 din 3 iulie 2014 și pe site-ul <http://www.csm1909.ro/csm/index.php?lb=ro>, la rubrica „Hotărâri ale CSM”>>.

Comunicatul de presă emis de Direcția Națională Anticorupție la data de 31.03.2014 (nr. 338/VII/3) este unul dintre cele două comunicate de presă prin care reclamanții consideră că li s-a încălcat dreptul la demnitate.

În ședința publică din 24.11.2020, avocatul reclamanților a arătat, la solicitarea instanței, că părțile pe care le reprezintă nu au solicitat Consiliului Superior al Magistraturii, Inspecției Judiciare cercetarea disciplinară a procurorului de a cărui activitate jurisdicțională sunt nemulțumiți.

Așadar, reclamanții nu au obținut o hotărâre definitivă de condamnare penală sau disciplinară a procurorului/procurorilor prin care să se stabilească că faptele deduse judecății reprezintă infracțiuni sau abateri disciplinare, de natură să determine o eroare judiciară.

În aceste condiții, tribunalul, în baza art. 194 CPC, admite ambele excepții invocate de pârât.

Cele două excepții procesuale au în comun motivul lipsei calității de comitent al Statului român, respectiv neîntrunirea condițiilor cumulative prevăzute de art. 96 alin. 4 din Legea nr. 303/2004 republicată și modificată (forma din prima jumătate a anului 2018) pentru atragerea răspunderii obiective a statului pentru erori judiciare produse în alte procese decât cele penale.

Legitimarea procesuală este una dintre condițiile esențiale ale dreptului la acțiune, conform art. 32 Cod procedură civilă (CPC), în absența acesteia neputând fi cercetat fondul pricinii.

Conform art. 36 teza I-a CPC, „Calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecății”.

În cazul de față, nu există identitatea între calitatea de pârât și cea de parte obligată în raportul juridic izvorât din răspunderea civilă delictuală întrucât nu este întrunită condiția prevăzută de art. 96 alin. 4 din Legea nr. 303/2004 (forma din prima jumătate a anului 2018), reclamanții neprobând existența unei hotărâri penale sau disciplinare de condamnare a procurorului/procurorilor DNA cărora le impută faptele ilicite deduse judecății în acest litigiu, hotărâri care să stabilească împrejurarea dorită de reclamanți, și anume că aceste fapte deduse judecății au fost săvârșite în cursul procesului lor penal și au fost de natură să determine o eroare judiciară.

Neîndeplinirea acestei condiții legale atrage și inadmisibilitatea acțiunii civile.

Așa cum s-a arătat deja, nu aparține instanței civile competența de verificare a răspunderii penale sau disciplinare a procurorului.

În cadrul acțiunii în răspundere civilă delictuală obiectivă a statului pentru eroarea judiciară comisă de un procuror în activitatea sa jurisdicțională, instanța civilă hotărăște asupra prejudiciului și a raportului de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu, cercetarea celorlalte elemente ale răspunderii (fapta ilicită și vinovăția, inclusiv în sensul săvârșirii abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. t din Legea nr. 303/2004, dar și sub aspectul concluziei că fapta ilicită săvârșită în cursul judecății procesului este de natură să determine o eroare judiciară) aflându-se în competența instanței penale (în cazul infracțiunilor) sau a Consiliului Superior al Magistraturii (în ipoteza abaterilor disciplinare).

De asemenea, statul nu răspunde pentru eroarea judiciară în calitate de comitent al procurorului în condițiile în care acesta nu este un prepus al instituției unde este încadrat, așa după cum rezultă în mod expres din prevederile art. 64 alin. 2 din Legea nr. 304/2004, potrivit cu care „în soluțiile dispuse, procurorul este independent, în condițiile legii”, astfel încât, în absența unui raport de subordonare în sensul prevăzut de art. 1373 Cod civil față de parchetul în cadrul căruia activează procurorul nu se poate reține o astfel de relație între acesta și stat.

Răspunderea obiectivă a statului intervine în calitatea sa de garant al înfăptuirii justiției.

În plus, instanța a avut în vedere și faptul că reclamanții au dedus judecății doar prejudicii nepatrimoniale, or, conform art. 96 alin. 4 din Legea nr. 303/2004 (forma din prima jumătate a anului 2018), statul are obligația de a repara doar pagubele materiale cauzate prin erorile judiciare săvârșite în alte procese decât cele penale.

Pentru aceste considerente de fapt și de drept, tribunalul a respins acțiunea civilă, ca neîntemeiată.

Văzând că reclamanții nu au avut câștig de cauză, neîndeplinind astfel condițiile ce decurg din prevederile art. 453 CPC, instanța a respins și solicitarea accesorie a acestora având ca obiect cheltuielilor lor de judecată (câte 100 lei taxe judiciare de timbru).

Împotriva Sentinței civile nr.290 din 24.11.2020 pronunțată de Tribunalul Arad în dosarul nr. 1048/108/2020 au declarat apel reclamanții Florica Roman, Raluca Beatrix Cuc, Denisa Vidican și Ovidiu Daniel Galea, solicitând admiterea apelului, anularea sentinței și trimiterea dosarului spre rejudecare la prima instanță.

În motivare au arătat că prin acțiunea civilă formulată au solicitat instanței obligarea Statului Român prin Ministerul Finanțelor la despăgubiri civile, în temeiul răspunderii civile delictuale, în baza art. 1349 coroborat cu art. 1373 Cod civil.

Sușin că în cuprinsul cererii de chemare în judecată au prezentat pe larg faptele cauzatoare de prejudiciu, legătura de cauzalitate între acestea și prejudiciile suferite, invocând, în esență, că răspunderea pârâtului pentru repararea prejudiciilor ce le-au fost cauzate este una obiectivă, incidentă indiferent de culpa procurorilor DNA Oradea care i-au anchetat.

Instanța de fond a respins acțiunea reținând că dosarul penal nu a fost o eroare judiciară și, astfel, sunt incidente în cauză excepțiile de inadmisibilitate a acțiunii și a lipsei calității procesuale pasive a pârâtului. Prin urmare, Tribunalul Arad le-a respins acțiunea fără a cerceta fondul pricinii.

Apelanții au susținut că soluția instanței de fond este nelegală.

Astfel, au arătat că nu au solicitat angajarea răspunderii statului pentru erori judiciare, ci au solicitat obligarea statului, în calitate de comitent, în temeiul răspunderii comune și obiective instituite de art. 1373 Cod civil, să repare prejudiciul ce le-a cauzat de prepușii săi.

Instanța de fond a modificat în mod nelegal obiectul și cauza acțiunii lor, pronunțându-se asupra a ceea ce nu s-a cerut, fără însă a se pronunța asupra a ceea ce s-a cerut.

Nu au invocat că temeiul acțiunii ar consta într-o eroare judiciară în materie penală, ci în fapte ilicite cauzatoare de prejudicii distincte/diferite de definiția dată de Codul de procedură penală erorii judiciare.

Dispozițiile art. 96 din Legea nr. 303/2004, în forma anterioară, au fost invocate în acțiune nu ca temei al acesteia, ca și cauză juridică, ci doar în argumentarea calității procesuale pasive a statului prin Ministerul Finanțelor, întrucât statul este cel care răspunde în locul magistraților nu doar în ipoteza erorilor judiciare, ci întotdeauna.

Astfel, cum au precizat și prin acțiune, o condiție inerentă unui stat de drept, a unei democrații, este protejarea independenței justiției, care constă în apărarea independenței magistraților în exercitarea funcției, protejarea acestora de orice presiuni, inclusiv de posibilitate de a fi chemați în judecată direct pentru vătămările pe care le cauzează în exercitarea atribuțiilor încredințate. Dar, aceasta nu înseamnă că statul, prin Ministerul Finanțelor, nu răspunde civil pentru orice alte prejudicii cauzate de magistrați, interpușii săi, în exercitarea funcției.

Invocă faptul că instanța de fond, după ce a motivat pe larg, pe mai multe pagini, de ce nu sunt incidente în cauză dispozițiile din Legea nr. 303/2004 și Codul de procedură penală cu privire la erorile judiciare, a conchis, începând cu paragraful 7 de la pagina 31, într-o pagină, că nefiind întrunite aceste condiții acțiunea este inadmisibilă și că pârâtul nu are calitate procesuală pasivă în cauză, întrucât nu este comitentul procurorilor DNA care i-au abuzat.

Practic, arată că prima instanță a analizat acțiunea doar din perspectiva respectării procedurii în cazul unei erori judiciare în procesul penal, ignorând complet cadrul procesual fixat.

Prin cererea de chemare în judecată au susținut că statul răspunde civil nu doar exclusiv pentru erorile judiciare, unde există o reglementare specială, ci și în condițiile dreptului comun, pentru fapte ilicite care exced noțiunii de eroare judiciară în sensul dat de art. 96 din Legea nr. 303/2004, în forma în vigoare la data săvârșirii faptelor, ce trimitea, în materie penală, la art. 538-542 Codul de procedură penală.

Faptele ilicite invocate, respectiv încălcarea termenului rezonabil al procedurilor judiciare derulate împotriva lor, încălcarea prezumției de nevinovăție, încălcarea dreptului la un proces echitabil, încălcarea independenței funcționale a judecătorilor sunt fapte ilicite, ce dau naștere, prin ele însele, prejudiciului pretins și trebuie analizate ca atare din perspectiva dreptului comun și nu doar din perspectiva acțiunii în repararea unei erori judiciare.

Or, instanța de fond nu a analizat această perspectivă, pentru a argumenta de ce acțiunea lor nu ar fi admisibilă din punct de vedere al răspunderii civile delictuale reglementate de Codul civil.

Apreciază că nicio normă juridică nu stipulează că statul răspunde exclusiv pentru erorile judiciare, ci doar reglementează o procedură specială în astfel de cazuri, din rațiuni ce țin de asigurarea unui echilibru între protejarea autorității de lucru judecat și necesitatea reparării unui prejudiciu cauzat de o eroare de judecată.

În fapt, ce a statuat prima instanță, schimbând cauza acțiunii cu care a fost investită, este că acțiunea lor este inadmisibilă, fără a motiva efectiv admiterea excepției de inadmisibilitate, cât timp nu a analizat concret de ce în cauză nu sunt incidente dispozițiile de drept comun invocate în acțiune.

Susțin că statul răspunde pentru erori judiciare în condițiile instituite de art. 96 din Legea 303/2004 și art. 538-542 Cod procedură penală. Această răspundere specială, însă, nu exclude răspunderea statului, în temeiul dispozițiilor de drept comun, art. 1349 Cod civil care prevede:

“(1) Orice persoană are îndatorirea să respecte regulile de conduită pe care legea sau obiceiul locului le impune și să nu aducă atingere, prin acțiunile ori inacțiunile sale, drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane.

(2) Cel care, având discernământ, încalcă această îndatorire răspunde de toate prejudiciile cauzate, fiind obligat să le repare integral.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, o persoană este obligată să repare prejudiciul cauzat de fapta altuia, de lucrurile ori animalele aflate sub paza sa, precum și de ruina edificiului.”

Așadar, în primul rând, orice faptă care cauzează altuia o vătămare este prezumată de lege ca fiind ilicită, răspunderea civilă fiind antrenată chiar și în cazul celei mai ușoare culpe (art. 1357 alin. 2 Cod civil), iar cel care a produs o vătămare este obligat să repare paguba produsă, cazurile de exonerare de răspundere fiind expres și limitativ prevăzute de Codul civil, art. 1360 și următoarele.

Inclusiv minorul în vârstă de 14 ani și persoana lipsită de discernământ sunt datoare să repare prejudiciile cauzate altuia conform art. 1366, respectiv 1368 Cod civil.

În al doilea rând, orice persoană fizică sau juridică ce le-ar fi cauzat prin acțiunile ori inacțiunile sale prejudicii de natura celor pe care le-au invocat în acțiunea introductivă ar fi fost cu evidență obligată la dezdăunări.

În al treilea rând, în interpretarea art. 10 Cod civil, legea specială se aplică cu prioritate față de legea generală, se completează cu aceasta și, în același timp, norma specială este de strictă interpretare, nu este susceptibilă de extrapolare și nu poate fi aplicată prin analogie.

Or, este exact ce a făcut prima instanță când a reținut că dacă nu sunt incidente dispozițiile legale speciale privind eroarea judiciară, răspunderea statului pentru vătămarile cauzate de magistrați în exercitarea funcției nu poate fi niciodată antrenată.

În al patrulea rând, art. 5 din Codul civil prevede:

„(1) Judecătorii au îndatorirea să primească și să soluționeze orice cerere de competența instanțelor judecătorești, potrivit legii.

(2) Niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.”

Or, arată că instanța de fond le-a respins acțiunea pentru că nefiind incidente în speță dispozițiile legale privind eroarea judiciară acțiunea este inadmisibilă, fără a analiza dacă sunt incidente dispozițiile de drept comun privind răspunderea civilă delictuală, dispoziții invocate prin cererea de chemare în judecată.

Consideră că hotărârea instanței de fond, în fapt, ignoră principiul inadmisibilității denegării de dreptate instituit de art. 5 din Codul civil dar și principiul constituțional și convențional privind garantarea liberului acces la justiție, prevăzute de art. 21 din Constituția României, respectiv art. 6 din CEDO.

Nu în ultimul rând, ce susține instanța de fond este că statul este mai presus de lege, nu este egal cu celelalte persoane fizice și juridice române în fața legii civile, contrar art. 16 din Constituție care prevede că:

„(2) Nimeni nu este mai presus de lege.”

Or, prevederile constituționale și convenționale invocate în precedent garantează oricărei persoane fizice sau juridice accesul liber la justiție și că statul, entitățile sale, sunt egale cu ea în fața legii, prin urmare acțiunea civilă pe care au formulat-o nu este inadmisibilă.

Prima instanță a reținut că pârâtul nu are calitatea de comitent, magistrații nu sunt prepușii lui, deoarece procurorii nu îi sunt subordonați și nu sunt sub controlul acestuia.

În primul rând, atare reținere este vădit confuză, emisă cu ignorarea principiilor unui stat de drept, a dispozițiilor Constituției României și ale Codului civil.

Apelanții au arătat că l-au chemat în judecată pe pârât în temeiul art. 223 Cod civil, în calitate de unic reprezentant legal al statului pentru antrenarea răspunderii civile a acestuia și nu în calitate de organ de control și supraveghere a procurorilor, calitate pe care evident că nu o deține.

Astfel, potrivit art. 1 din Constituție:

„(3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.

(4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.”

Din dispozițiile constituționale citate, dar și din Capitolul VI din Constituție privind autoritatea judecătorească, rezultă fără dubiu că procurorii și judecătorii participă, respectiv înfăptuiesc justiția, prin urmare reprezintă una din puterile statului, puterea judecătorească, și acționează în numele acestuia, la fel ca puterea legislativă și cea executivă.

Magistrații, judecătorii și procurorii, nu acționează, în exercitarea funcțiilor pe care le îndeplinesc în nume propriu, ci în numele legii care este edictată de Parlament, o putere a statului, prin urmare în numele statului.

În al doilea rând, în timp ce puterile legislativă și executivă sunt suspendate controlului cetățenilor, prin vot, arată că autoritatea judecătorească este numită în condițiile stabilite de puterea legislativă.

Pe de altă parte, cum au precizat mai sus, puterea judecătorească se bucură de un statut special, apărarea independenței acesteia fiind esențială într-o democrație, dar, atare protecție, unică și specială, nu apără statul de răspundere civilă pentru prejudiciile cauzate de reprezentanții săi aflați în exercitarea funcției.

Când se săvârșește o eroare judiciară de către magistrați răspunde executivul, statul, prin reprezentantul său general Ministerul Finanțelor.

Or, similar, și în cazul în care împuterniciții statului, magistrații, cauzează, în exercitarea funcției, orice alte vătămări cetățenilor, răspunderea statului, a puterii executive prin reprezentantul său general, se impune a fi antrenată în mod egal cu a oricărei alte persoane civile române, în temeiul răspunderii civile delictuale de drept comun, iar o susținere contrară ar plasa statul și interpușii săi mai presus de lege, astfel cum au precizat mai sus.

În al treilea rând, art. 1373 alin. (2) prevede: „Este comitent cel care, în virtutea unui contract sau în temeiul legii, exercită direcția, supravegherea și controlul asupra celui care îndeplinește anumite juneții sau însărcinări în interesul său ori al altuia.”

Nu există altă instituție juridică reglementată de legea română care să atragă răspunderea civilă a altei persoane, fizice ori juridice, decât cea direct responsabilă, pentru vătămarile aduse unui terț în afara instituției comitent-prepus.

Magistrații reprezintă totdeauna statul în exercitarea funcției, iar protejarea independenței magistraților, apărarea lor contra oricăror presiuni, este esențială pentru existența unui stat de drept; statul este cel care răspunde totdeauna pentru orice prejudicii cauzate de ei în exercitarea funcției.

De asemenea, cum au menționat și în acțiunea introductivă, dispozițiile legale invocate în precedent prevăd, spre deosebire de Vechiul Cod civil, că răspunderea comitentului este una obiectivă și indiferentă de existența culpei prepusului său.

Apreciază că din coroborarea dispozițiilor constituționale și legale invocate rezultă că magistrații sunt prepuși ai statului, prin urmare executivul, prin Ministerul Finanțelor, în calitate de reprezentant general al statului, este totdeauna îndatorat la dezdăunări în cazul vătămării unor drepturi și libertăți cetățenești, cum este cazul în speță.

În concluzie, apelanții au susținut că similară și completatoare răspunderii civile a statului prin Ministerul Finanțelor în cazul erorilor judiciare este și răspunderea pârâtului și în cazul oricăror alte vătămări produse de exponenții autorității judecătorești în exercitarea funcției.

Pentru motivele invocate au solicitat admiterea apelului și anularea sentinței apelate cu trimiterea cauzei în vederea rejudecării pe fond a pricinii.

În drept, au invocat dispozițiile art. 480 alin. 3 NCPC.

Intimatul pârât Statul Român prin Ministerul Finanțelor a depus întâmpinare, solicitând respingerea apelului ca nefondat.

În ceea ce privește stabilirea cadrului procesual în cauză, a invocat dispozițiile art.6 alin. 2 din OUG nr. 212/2020 pentru stabilirea unor măsuri la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative care prevede că „Ministerul Finanțelor Publice se reorganizează și își schimbă denumirea în Ministerul Finanțelor”. Art.12 din OUG nr. 212/2020 prevede „În cuprinsul actelor normative în vigoare, următoarele denumiri și sintagme se înlocuiesc după cum urmează: a) „ Ministerul Finanțelor Publice” cu „Ministerul Finanțelor”.

În aceste condiții, a solicitat instanței să dispună conceptarea Ministerului Finanțelor, în calitate de reprezentant al Statului Român, în prezenta cauză.

În ceea ce privește apelul formulat de reclamanți, a susținut că afirmațiile acestora sunt nefondate.

Astfel, instanța de fond a reținut că „reclamanții au invocat răspunderea civilă delictuală a comitentului pentru fapta prepusului în condițiile dreptului comun (Codul civil),

dar și răspunderea specială a statului pentru erorile judiciare reglementată de Legea nr. 303/2004 republicată raportat la activitatea procurorilor DNA ce au instrumentat cauza penală în care au fost cercetați” și în mod corect a dispus asupra celor solicitate de reclamantți făcând aplicarea prevederilor legale incidente în cauză în mod legal.

În ceea ce privește dispozițiile art. 1373 din Codul Civil, contrar alegațiilor apelanților, instanța de fond în mod corect a reținut că pârâtul Statul Român prin Ministerul Finanțelor nu are calitatea de prepus, iar magistrații care au instrumentat cauza care i-a vizat pe reclamantți nu au calitatea de prepuși ai acestuia.

În literatura de specialitate, precum și în practica judiciară, s-a arătat că pentru a putea fi angajată răspunderea comitentului în temeiul art. 1373 alin. 1 din Codul civil este necesar ca, în persoana prepusului, să fie întrunite condițiile răspunderii pentru fapta proprie prevăzută de art. 1357 din Codul civil. Drept urmare, victima prejudiciului trebuie să facă dovada existenței următoarelor condiții generale: existența prejudiciului, existența faptei ilicite a prepusului, existența raportului de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu precum și existența vinovăției prepusului în săvârșirea faptei ilicite.

Mai mult decât atât, alături de condițiile generale, așa cum a reținut și instanța de fond, pentru angajarea răspunderii comitentului în temeiul art. 1373 alin. 1 din Codul civil se cer a fi întrunite și două condiții specifice, respectiv existența raportului de prepușenie și prepusul să fi săvârșit fapte în funcțiile ce i-au fost încredințate, dovedirea existenței acestor două condiții căzând în sarcina victimei prejudiciului.

Deși temeiurile de naștere a raportului de prepușenie pot fi foarte diverse, cel mai adesea un astfel de temei îl constituie contractul de muncă din care se nasc raporturi juridice cărora le este specifică subordonarea, în procesul desfășurării activității, a persoanei încadrate în muncă față de unitatea la care este încadrată.

Între comitent și prepus este necesar să existe raporturi de muncă la momentul săvârșirii faptei ilicite în cadrul cărora comitentul avea autoritatea de a îndruma și controla activitatea desfășurată de prepus în îndeplinirea sarcinilor încredințate în exercițiul funcției deținute.

Astfel, pornindu-se de la ideea că legea se referă la răspunderea pentru faptele prepusului „în funcțiile încredințate“, în literatură și în practică există unanimitate de păreri în a se considera că ceea ce este definitoriu pentru calitățile de comitent și prepus este existența unui raport de subordonare care își are temeiul în împrejurarea că, pe baza acordului dintre ele, o persoană fizică sau juridică a încredințat unei persoane o anumită însărcinare.

Din această încredințare decurge posibilitatea pentru prima persoană - denumită comitent, de a da instrucțiuni, a direcționa, îndruma și controla activitatea celeilalte persoane - denumite prepus, aceasta având obligația de a urma îndrumările și directivele primite.

Această subordonare sau, altfel spus, această dependență funcțională a prepusului față de comitent constituie nota caracteristică a raportului de prepușenie, care atrage aplicarea dispozițiilor art. 1373 alin. 1 din Codul civil, bineînțeles dacă sunt întrunite condițiile generale și cele specifice ale răspunderii.

Statul Roman, așa cum a reținut și instanța de fond, nu poate fi răspunzător în calitate de comitent pentru fapta prepusului, în condițiile în care magistrații care au instrumentat cauza care i-a vizat pe reclamantți, nu au calitatea de prepuși ai acestuia.

Răspunderea civilă pentru fapta altei persoane nu există numai ca expresie a prevederilor legii, stabilirea unei asemenea răspunderi având la bază existența unor relații între autorul prejudiciului și persoana chemată să răspundă civil pentru prejudiciul cauzat prin fapta săvârșită de acesta.

Nu în ultimul rând, în susținerea celor mai sus menționate, arată faptul că prin Decizia nr. 1051 din 22 martie 2018 (anexată) Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că între magistrații care au instrumentat dosarul penal și Statul Român nu există raport de prepușenie.

În ceea ce privește dispozițiile art. 96 din Legea nr. 303/2004, dispoziții care au fost invocate de reclamantți în susținerea cererii de chemare în judecată, instanța de fond în mod corect a apreciat că dispozițiile legale care reglementează răspunderea patrimonială pentru

erori judiciare nu pot fi decât cele de la data soluționării procesului în care se susține că s-ar fi produs eroarea, respectiv cele ale Legii nr. 303/2004 în forma anterioară modificărilor care i s-au adus prin Legea nr. 242/2018, potrivit principiului *tempus regit actum*.

Potrivit dispozițiilor anterioare ale art. 96 alin. 4 din Legea nr. 303/2004 „Dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciilor materiale cauzate prin erorile judiciare săvârșite în alte procese decât cele penale nu se va putea exercita decât în cazul în care s-a stabilit, în prealabil, printr-o hotărâre definitivă, răspunderea penală sau disciplinară, după caz, a judecătorului sau procurorului pentru o faptă săvârșită în cursul judecății procesului și dacă această faptă este de natură să determine o eroare judiciară”.

Așadar, în mod corect a reținut instanța de fond faptul că „reclamantii nu au obținut o hotărâre definitivă de condamnare penală sau disciplinară a procurorului/procurorilor prin care să se stabilească că faptele deduse judecății reprezintă infracțiuni sau abateri disciplinare, de natură să determine o eroare judiciară”.

Astfel, instanța de fond a dat o dezlegare corectă acestei cauze, răspunderea statului pentru erori judiciare neputând fi angajată exclusiv în condițiile dreptului comun al răspunderii civile delictuale (art.1349 și următoarele din Codul civil), ci numai în limitele și cu observarea riguroasă a dispozițiilor legale speciale în materie.

Totodată, în susținerea aspectelor mai sus prezentate, invocă și Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 2059 din data de 14 octombrie 2020 pronunțată în dosarul nr. 773/117/2019 (anexată), care în considerentele sale a reținut următoarele: „A considera altfel, îngăduind ca, pornind de la evocarea unor dispoziții cu valoare principială, cuprinse în Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, să se pretindă obligarea statului la repararea prejudiciului printr-o afirmată eroare judiciară uzând de dispozițiile dreptului comun în materia răspunderii civile delictuale, fără a se avea în vedere, ca obligatoriu fundament al cererii în justiție, regimul juridic al acțiunii stabilit prin prevederile legilor speciale în materie, înseamnă a permite apelantului-reclamant să nesocotească tocmai dispozițiile legale special edictate, sub temei constituțional, pentru acest tip particular de situație juridică.

Dintr-o asemenea perspectivă și în considerarea unor asemenea argumente când într-un proces determinat, reclamantul cheamă în judecată statul pentru a pretinde să îi fie reparat un prejudiciu cauzat printr-o eroare judiciară, determinarea în concret a măsurii în care sunt întrunite condițiile legale pentru cercetarea și admiterea pe fondul ei a acțiunii trebuie să se facă prin raportare la condițiile stabilite în acest scop prin legea sau legile speciale în materie, iar nu cu ignorarea acestora, recurgându-se exclusiv la dispozițiile de drept comun în materia răspunderii civile delictuale, respectiv la art. 1349 și urm. Cod civil.

Când reclamantul, invocând fundamentalul principiu al disponibilității, alege să solicite cercetarea pe fond a acțiunii sale prin raportare la prevederile art. 1349 și urm. Cod civil, iar nu la acelea impuse prin legile speciale în materie, instanța de judecată nu are dreptul de a proceda la soluționarea pe fond a acțiunii în considerarea temeiului de drept indicat de reclamant, căci dacă ar face aceasta ar lăsa fără efect tocmai dispozițiile legale speciale dedicate de legiuitor acțiunii în reparație rezultate din săvârșirea unei erori judiciare.

Într-un asemenea caz, acțiunea reclamantului trebuie considerată inadmisibilă și respinsă pentru acest motiv, nemaifiind necesar a se cerceta dacă, pe fond, sunt întrunite condițiile de drept comun ale răspunderii civile delictuale. Dreptul de dispoziție procesuală recunoscut reclamantului nu poate fi înțeles în sensul că ar îngădui substituirea, prin exclusivă voință a titularului acțiunii, unei căi legale speciale, expres determinată de lege, cu una generală (de drept comun) pe care, în concret, reclamantul ar putea-o socoti mai favorabilă.

Un asemenea tratament juridic nu face decât să concretizeze regula potrivit căreia în situațiile de concurs între o lege generală și una specială, legea specială are preferință în aplicare (*specialia generalibus derogant*), doar în acest fel adevărata voință a legiuitorului ajungând să se impună în ce privește situația juridică reglementată, cu caracter derogatoriu, prin legea specială”.

Față de considerentele expuse, intimatul pârât a solicitat respingerea apelului ca nefondat.

În drept, întâmpinarea a fost întemeiată pe dispozițiile legale la care s-a făcut referire în cuprinsul acesteia.

În termenul de amânare a pronunțării, *apelanții reclamanți au depus concluzii scrise* prin care au solicitat admiterea apelului, așa cum a fost formulat.

Deliberând asupra cererii de apel, atât prin prisma motivelor invocate, cât și din perspectiva art.479 alin.1 NCPC, Curtea de apel reține următoarele:

Apelanții reclamanți au susținut, în esență, că prin acțiunea civilă formulată au solicitat instanței obligarea pârâtului la despăgubiri civile, în temeiul răspunderii civile delictuale, în baza art. 1349 coroborat cu art. 1373 Cod civil, faptele ilicite invocate, respectiv încălcarea termenului rezonabil al procedurilor judiciare derulate împotriva lor, încălcarea prezumției de nevinovăție, încălcarea dreptului la un proces echitabil, încălcarea independenței funcționale a judecătorilor sunt fapte ilicite, dând naștere, prin ele însele, prejudiciului pretins și trebuind analizate ca atare din perspectiva dreptului comun și nu doar din perspectiva acțiunii în repararea unei erori judiciare, iar tribunalul le-a respins acțiunea ca inadmisibilă considerând că nu sunt incidente în speță dispozițiile legale privind eroarea judiciară acțiunea, fără a analiza dacă sunt incidente dispozițiile de drept comun privind răspunderea civilă delictuală, invocate prin cererea de chemare în judecată, prima instanță ignorând astfel principiul inadmisibilității denegării de dreptate instituit de art. 5 din Codul civil și principiul constituțional și convențional privind garantarea liberului acces la justiție, prevăzute de art. 21 din Constituția României, respectiv art. 6 din CEDO.

Curtea constată, examinând considerentele primei instanțe, că aceasta a analizat acțiunea reclamanților astfel cum fost întemeiată în fapt și în drept, a identificat și interpretat actele normative care reglementează modalitatea în care statul răspunde pentru prejudiciile care pot fi cauzate de magistrați în cadrul exercitării atribuțiilor specifice reglementate de lege și condițiile care trebuie să fie îndeplinite pentru stabilirea obligației de dezdăunare și a concluzionat, conform principiului specialia generalibus derogant, că în această materie există dispoziții legale speciale care derogă de la dreptul comun, dată fiind voința legiuitorului de a nu se recurge exclusiv la dispozițiile de drept comun în materia răspunderii civile delictuale, respectiv la art. 1349 și urm. Cod civil tocmai în scopul de a consolida independența corpului magistraților.

De asemenea, contrar susținerilor apelanților, Curtea reține că tribunalul a soluționat cauza prin prisma dispozițiilor legale aplicabile în speță, concluzionând că pentru situația de fapt invocată de reclamanți nu sunt incidente dispozițiile dreptului comun al răspunderii civile delictuale, respectiv cele ale răspunderii comitentului pentru fapta prepusului, invocată de apelanții reclamanți care ar presupune, ab initio, tocmai stabilirea săvârșirii unei fapte ilicite de către magistrați, ci sunt aplicabile dispozițiile legii speciale edictate tocmai în scopul stabilirii răspunderii statului în aceste situații particulare. Așadar, tribunalul nu a încălcat dispozițiile art.5 NCPC și nici ale art.10 Cod civil.

Contrar susținerilor apelanților, tribunalul în mod corect a analizat dispozițiile legale care reglementează stabilirea răspunderii statului pentru erorile judiciare, în cauzele penale sau nonpenale, tocmai pentru a argumenta faptul că legiuitorul a avut în vedere stabilirea unor reguli concrete, imperative și derogatorii de la dreptul comun în baza cărora să poată fi atrasă răspunderea statului pentru faptele imputate magistraților.

Curtea reține că tribunalul nu a încălcat accesul la justiție al reclamanților deoarece art. 6 din Convenție garantează dreptul fiecărei persoane „la un tribunal”, dar el nu este absolut, fiind compatibil cu limitări implicite și statele dispun în aceasta materie de o marjă de apreciere, în această marjă plasându-se și analizarea acțiunii din perspectiva îndeplinirii cerințelor prevăzute de lege vizând stabilirea răspunderii statului în ipoteza invocată de reclamanți, pentru fapte imputate magistraților în exercitarea funcției, precum și respectarea principiilor constituționale și a raportului dintre legea specială și acțiunea de drept comun pentru stabilirea răspunderii civile delictuale, deci inclusiv sub aspectul admisibilității

acesteia. Limitările menționate sunt impuse de puterea de stat, ele având scopul protejării altor interese, ca de exemplu cele privind domeniul de reglementare a activității magistraților, și astfel, aceste limitări ale dreptului de acces la justiție sunt implicite exercitării normale a acestuia, motiv pentru care acestea sunt recunoscute atât la nivelul practicii judiciare interne, cât și la cel al jurisprudenței CEDO.

Edificatoare în acest sens sunt și considerentele Deciziei Curții Constituționale nr.263 din 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, care a statuat că: *"Analizând susținerile autorului excepției, Curtea constată că din perspectiva tragerii la răspundere juridică a magistraților pot fi identificate două situații după cum izvorul generator de prejudiciu se găsește în viața civilă sau profesională a acestora. Astfel, în măsura în care un cetățean magistrat nesocotește/lezează cu prilejul exercitării drepturilor sale civile/personale drepturile altor persoane (de exemplu, a construit un imobil fără autorizație, a produs un accident de circulație etc.), atunci acesta, asemeni celorlalți cetățeni ai României, poate fi chemat în judecată penală sau civilă, în funcție de incidența normelor specifice, dreptul comun fiind operabil în condiții egale. Prin urmare, din această perspectivă, nu poate fi identificată o diferență de tratament din perspectiva răspunderii civile sau penale a magistraților, deoarece calitatea profesională nu are nicio relevanță.*

22. În ce privește încălcarea unor drepturi sau vătămarea unor interese legitime ale altor persoane care își au izvor în activitatea profesională a magistraților, Curtea constată că potrivit art. 4 din Legea nr. 303/2004, atât judecătorii, cât și procurorii sunt obligați ca, prin întreaga lor activitate, să asigure supremația legii, să respecte drepturile și libertățile persoanelor, motiv pentru care orice nesocotire a principiului legalității este de natură să atragă răspunderea lor penală, disciplinară sau civilă. În acest sens sunt și prevederile art. 94 din aceeași lege, potrivit cărora "judecătorii și procurorii răspund civil, disciplinar și penal, în condițiile legii".

23. Faptul că în această situație judecătorii și procurorii răspund penal, civil și disciplinar numai în condițiile instituite de Legea nr. 303/2004 nu echivalează cu încălcarea principiului egalității cetățenilor în fața legii, întrucât diferența de reglementare are o justificare obiectivă și rațională ce ține de consolidarea independenței funcționale și personale a corpului membrilor magistraților.

24. Așa fiind, în raport cu aceste prevederi legale, Curtea identifică trei tipuri de răspundere a magistraților generată de exercitarea funcției specifice, și anume penală, disciplinară și civilă. În ce privește răspunderea penală sau disciplinară, Curtea constată că orice persoană interesată are deplina libertate de a formula împotriva judecătorului/procurorului o acțiune, care poate îmbrăca fie forma unei plângeri penale, fie forma unei sesizări adresate Inspecției Judiciare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile art. 45 alin. (2) din Legea nr. 317/2004. Prin urmare, din perspectiva răspunderii penale nu există nicio diferență de tratament între magistrați și alți cetățeni, întrucât, dacă sunt lezate valorile sociale ocrotite de legea penală, aceștia, indiferent că sunt sau nu magistrați, pot fi incriminați ca subiecți activi ai unor infracțiuni. Totodată, nici din perspectiva răspunderii disciplinare nu poate fi primită critica referitoare la încălcarea principiului egalității cetățenilor în fața legii, deoarece nu poate fi pus semnul egalității între situația juridică în care se află magistrații și situația juridică a altor categorii socioprofesionale ale căror statute sunt reglementate de alte legi speciale.

25. În ce privește cea de-a treia formă de răspundere a magistraților, respectiv cea civilă, Curtea constată că este indisolubil legată de activitatea desfășurată în exercitarea atribuțiilor de serviciu și presupune o greșală care îmbracă forma unei erori judiciare. Pentru a se putea solicita dreptul la despăgubiri fundamentat pe o eroare judiciară este necesar ca aceasta să fie dovedită. Potrivit art. 52 alin. (3) din Constituție, răspunderea pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare, în raport cu victima prejudiciată, revine, întotdeauna și fără excepție, direct și nemijlocit, statului. Victima erorii judiciare nu are la dispoziție posibilitatea formulării unei acțiuni directe în repararea prejudiciului împotriva

magistratului - judecător sau procuror - căruia i-ar putea fi imputabilă săvârșirea erorii judiciare. De altfel, în acord cu art. 3 din Protocolul nr. 7 adițional la Convenție, rațiunea recunoașterii unei erori judiciare nu constă în tragerea la răspundere civilă, penală sau disciplinară a unui magistrat, ci în acordarea dreptului persoanei vătămate la despăgubirile aferente. Acest fapt nu înseamnă că răspunderea magistratului este înlăturată de plano, deoarece, dimpotrivă, judecătorul sau procurorul vinovat de producerea erorii judiciare răspunde în subsidiar, dar numai față de stat, care, potrivit art. 52 alin. (3) teza finală din Constituție reflectat în art. 96 alin. (7) din Legea nr. 303/2004, are împotriva sa o acțiune în regres, admisibilă dacă sunt întrunite anumite condiții.

26. Din perspectiva reparării prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, legiuitorul a distins după cum acestea sunt o consecință a existenței erorii în procese penale sau în alte procese. În ce privește eroarea judiciară din procesele penale, dispozițiile legale criticate - art. 96 alin. (3) din Legea nr. 303/2004 - au făcut trimitere la dispozițiile din Codul de procedură penală, iar în ce privește eroarea judiciară ce a izvorât din alte procese, aceleași norme - art. 96 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 - au instituit dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciului după ce în prealabil a fost pronunțată o hotărâre definitivă (penală sau disciplinară) împotriva judecătorului sau procurorului pentru o faptă săvârșită în cursul judecării procesului cu condiția ca aceasta să fi fost de natură să determine eroarea. Este firesc să fie așa, deoarece numai în procesele penale eroarea judiciară reprezintă o evidență în măsura în care, după condamnarea definitivă prin hotărâre, s-a pronunțat o nouă hotărâre definitivă de achitare.

(...)

28. Cu toate acestea, Curtea constată că poate exista o eroare judiciară, dar nu fundamentată pe tipul de eroare din procesele penale, ci pe tipul de eroare ce izvorăște din alte procese. Astfel, în măsura în care un procuror își exercită atribuțiile specifice cu recredință sau gravă neglijență, acesta poate fi răspunzător disciplinar în condițiile art. 99 lit. t) din Legea nr. 303/2004, putând fi sesizată, așa cum s-a arătat anterior, Inspekția Judiciară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, întrucât potrivit art. 99¹ din aceeași lege "există recredință atunci când judecătorul sau procurorul încalcă cu știință normele de drept material ori procesual, urmărind sau acceptând vătămarea unei persoane", și "există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual." Prin urmare, în acord cu dispozițiile art. 134 alin. (2) din Constituție, competența de a se pronunța în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor și de a identifica în concret existența unei erori judiciare în alte cauze decât cele penale revine în exclusivitate Consiliului Superior al Magistraturii care, în astfel de situații, îndeplinește rol de instanță de judecată, Curții Constituționale nefiindu-i atribuită o astfel de posibilitate. Totodată, în măsura în care, în exercitarea atribuțiilor specifice, un magistrat săvârșește o infracțiune, atunci hotărârea penală de condamnare a acestuia poate constitui temei al acțiunii directe împotriva statului pentru prejudiciile cauzate unei persoane prin acea faptă dacă s-a stabilit că fapta comisă a fost de natură să determine o eroare judiciară. Prin urmare, și acest tip de fapte generatoare de prejudicii poate intra sub incidența erorii judiciare, fiind vorba așadar de răspunderea statului în condițiile instituite de art. 96 alin. (4) din Legea nr. 303/2004, iar identificarea erorii judiciare în astfel de situații reprezintă atributul exclusiv al instanțelor de drept comun, ținând de specificitatea fiecărui caz în parte.

29. În concluzie, nu poate fi primită critica referitoare la încălcarea art. 16 alin. (1) din Constituție, deoarece, pe de o parte, situația juridică a cetățenilor care au fost vătămăți printr-o eroare judiciară nu este identică cu cea a celor care au fost vătămăți de conduita magistraților în alte cazuri decât cele la care se referă art. 96 din Legea nr. 303/2004 și, pe de altă parte, spre deosebire de faptele ilicite cauzatoare de prejudicii săvârșite de alți cetățeni (de exemplu, răspunderea medicului pentru culpa medicală) care pot fi chemați direct în judecată, pentru magistrați, Constituția, și nu legea, consacrand principiul

răspunderii directe a statului, a instituit cu titlu de excepție răspunderea subsidiară a acestora”.

Curtea reține că raportul juridic dintre stat și magistrat are ca temei obligația statului de a organiza justiția, în virtutea delegării puterii din partea cetățenilor săi. Fapta magistratului care întrunește condițiile unei erori judiciare este săvârșită în exercitarea atribuțiilor sale de magistrat, și nu înafara acestora.

Astfel, conform art.52 alin.3 din Constituție „(3) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare. Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.” Potrivit art.96 din Legea nr.303/2004 (în forma în vigoare la data faptelor invocate de reclamanti)§ (1) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare. (2) Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea judecătorilor și procurorilor care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență. (3) Cazurile în care persoana vătămată are dreptul la repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare săvârșite în procese penale sunt stabilite de Codul de procedură penală. (4) Dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciilor materiale cauzate prin erorile judiciare săvârșite în alte procese decât cele penale nu se va putea exercita decât în cazul în care s-a stabilit, în prealabil, printr-o hotărâre definitivă, răspunderea penală sau disciplinară, după caz, a judecătorului sau procurorului pentru o faptă săvârșită în cursul judecării procesului și dacă această faptă este de natură să determine o eroare judiciară. (5) Nu este îndreptățită la repararea pagubei persoana care, în cursul procesului, a contribuit în orice mod la săvârșirea erorii judiciare de către judecător sau procuror. (6) Pentru repararea prejudiciului, persoana vătămată se poate îndrepta cu acțiune numai împotriva statului, reprezentat prin Ministerul Finanțelor Publice. (7) După ce prejudiciul a fost acoperit de stat în temeiul hotărârii irevocabile date cu respectarea prevederilor alin. (6), statul se poate îndrepta cu o acțiune în despăgubiri împotriva judecătorului sau procurorului care, cu rea-credință sau gravă neglijență, a săvârșit eroarea judiciară cauzatoare de prejudicii. (8) Termenul de prescripție a dreptului la acțiune în toate cazurile prevăzute de prezentul articol este de un an.

Totodată, potrivit art.97 din aceeași lege: (1) Orice persoană poate sesiza Consiliul Superior al Magistraturii, direct sau prin conducătorii instanțelor ori ai parchetelor, în legătură cu activitatea sau conduita necorespunzătoare a judecătorilor sau procurorilor, încălcarea obligațiilor profesionale în raporturile cu justițiabilii ori săvârșirea de către aceștia a unor abateri disciplinare. (2) Exercitarea dreptului prevăzut la alin. (1) nu poate pune în discuție soluțiile pronunțate prin hotărârile judecătorești, care sunt supuse căilor legale de atac, iar conform art.99 lit.t), constituie abatere disciplinară exercitarea funcției cu rea-credință sau grava-neglijența. Art.99 ind.1 prevede că: (1) există rea-credință atunci când judecătorul sau procurorul încalcă cu știință normele de drept material ori procesual, urmărind sau acceptând vătămarea unei persoane, (2) există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual.

În consecință, Curtea constată că în ipoteza raportului dintre legea specială și dreptul comun se aplică legea specială, concepția contrară ignorând principiul de drept care guvernează concursul dintre legea specială și legea generală – specialia generalibus derogant – și care, pentru a fi aplicat, nu trebuie reiterat în fiecare lege specială, neputându-se susține că legea specială, derogatorie de la dreptul comun, s-ar putea aplica în concurs cu acesta.

Având în vedere că motivele de apel, astfel cum au fost formulate, nu sunt întemeiate, conform art.480 alin.1 NCPC, Curtea va respinge apelul formulat de apelanții reclamantii Roman Florica, Cuc Raluca Beatrix, Vidican Denisa și Galea Ovidiu Daniel împotriva Sentinței civile nr.290 din 24.11.2020 pronunțată de Tribunalul Arad în dosarul nr. 1048/108/2020.

PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII

DECIDE

Respinge apelul formulat de apelanții reclamanți Roman Florica, Cuc Raluca Beatrix, Vidican Denisa și Galea Ovidiu Daniel în contradictoriu cu intimatul pârât Statul Român prin Ministerul Finanțelor împotriva Sentinței civile nr.290 din 24.11.2020 pronunțată de Tribunalul Arad în dosarul nr. 1048/108/2020.

Cu drept de recurs în termen de 30 de zile de la comunicare, recursul urmând a fi depus obligatoriu la Curtea de Apel Timișoara.

Pronunțată prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței, azi, 23 iunie 2021.

Președinte,
MĂDĂLINA JEBELEAN

Judecător,
ANA-MARIA NICA

Grefier,
MELINDA MACK

Red. AMN/21.07.2021
Tehnored. MM/7 ex/21.07.2021
Prima instanță: Tribunalul Arad – jud. Mirela Achimescu

Se comunică:

Apelanților reclamanți Roman Florica, Cuc Raluca Beatrix, Vidican Denisa, Galea Ovidiu Daniel, (prin împuternicit Roman Florica),

Intimatului pârât Statul Român prin Ministerul Finanțelor, cu sediul în București, sector 5, str. Apolodor nr. 17.

Emis 5 comunicări